

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Nauk avstrijskega posojila

Na silvestrovo opolnoči poteče rok, ki je bil odmerjen za ratifikacijo lozanske pogodbe o 300-milijonem posojilu Avstriji. Ako francoska zbornica do tega trenutka ne sprejme predloga o ratifikaciji, pade v vodo veliko posojilo, na katero je avstrijska vlada postavila svoje finance in seveda tudi šiling. V Parizu se že več dni mudijo posebni odposlanci dunajske vlade, da bi ustvarili za kulise vedno živahnega francoskega političnega pozorišča ugodno razpoloženje za posojilo.

Za Francijo je vprašanje ratifikacije avstrijskega posojila v prvi vrsti političnega značaja. Za posojilo 300 milijonov avstrijskih šilingov jamči Francija v smislu lozanskega sporazuma z zneskom 100 milijonov zlatih šilingov, t. j. 350 milijonov frankov (Anglija za 100 milijonov šilingov, Italija 30, Belgija 5 in Holandska za 3 milijone šilingov); dejansko bo znašal kredit Avstriji samo 238 milijonov, torej ne 300 milijonov, ker so nekatere države, med temi Nemčija in tudi Češkoslovaška, v zadnjem času umaknile svoje jamstvo. Lozanski dogovor, ki je bil podpisan 15. julija, vsebuje važno politično klavzulo, v smislu katere je Avstrija sprejela isto politično obvezo, kakor pri pogajanjih za Seiplovo posojilo l. 1922, da se namreč za dobo 10 let odpove priključitvi k Nemčiji (Anschlussu). Prav radi te klavzule so bila pogajanja v Lozani silno težavna; nemška diplomacija je namreč napela vse sile, da bi jih razbila, saj je videla v tej klavzuli kapitulacijo Avstrije pred Francijo, ki ne opusti nobene prilike, da bi »avstrijsko marko« čimbolj okovala v sedanje meje in tako končno razklala nemški narod v dve državi ter zavladala v srednji Evropi po etarem geslu »divide et impera«. Malo je nemških listov, ki bi ne trobili v isti rog še danes, češ, da je Francija po nerodnosti avstrijske diplomacije kupila suverenost Avstrije za borih 100 milijonov šilingov.

Francosi pač niso tako kratkovidni, da bi jim moglo priti niti na um, da se da Anschluss prignati z nekaj sto milijoni frankov, ki jih je treba vreči od časa do časa v prazno letnico avstrijskega finančnega ministra. V poslanski zbornici je za avstrijsko posojilo že zagotovljena večina, radikalni socialisti bodo glasovali za že iz obzira do Herriota, ki je podpisal lozansko pogodbo, Leon Blum, ki kaže vselej posebne simpatije do rdečega Dunaja, pa ni Avstriji obljubil samo podpore v parlamentu, temveč je tudi v svojem listu silovito napadel Laval in Tardieuja, češ da sta posojala nekaterim zavezniškim državam denar, ne da bi sploh informirala poslansko zbornico. Opozicija nastopa proti ratifikaciji z razlogi, ki jih ni lahko izpodbijati. Čemu naj Francija žrtvuje denar, če pa nima nikakega jamstva, da se bo avstrijska zunanja politika kdaj izpremenila? Ali ne vodijo vsa oficijska in neoficijska pota končno do Anschlusa? Kje v Avstriji je tiista sila, ki bi mogla Anschluss preprečiti, ko vendar ni stranke — razen legitimistov, ki ee cepijo po strankah — ki bi se borila proti nje-mu? Anglija je lahko ratificirala lozansko pogodbo. Njej sploh ne bo treba izdati novega denarja, temveč bo samo obnovila s posojilom 100 milijon-ski kredit Angleške banke, ki bi ga Avstrija itak ne mogla vrniti. In ali ni Anglija nalašč posodila Avstriji ta denar prav v trenutku, ko je bilo razburjenje v Franciji in pri njenih zaveznicah radi Schobrovi napovedi Anschlusa na visku in ko so avstrijski ministri zaman iskali posojilo drugod, samo za to, da ponagaja Franciji? Ali naj Francija sedaj s svojim denarjem rešuje ta angleški denar v Avstriji? Ali je sploh danes zadostno jamstvo za vrnitev posojila? Češkoslovaška je odpo-vedala soudeležbo. Mar ni to znamenje, da ne za-pu avstrijskemu gospodarstvu? Avstrija grozi, da bo 1. januarja ustavila izplačevanje obresti za prejšnja mednarodna posojila, ako ji zapadne države ne dovolijo novega posojila. Kaj pa, ko za-pade tudi to posojilo, ali naj Francozi zopet sežejo v žep, da ohranijo pri življenju bolnika, ki po nepotrebnem trati s svojimi gospodarskimi ener-gijami in lahkomiselno zapravlja denar v upanju, da ga ne bo treba vrniti?

Mi lahko že danes ugotovimo, da pomeni na-jetje tako velikega posojila v času, ko je denarna stiska na mednarodnem trgu, za Avstrijo velik uspeh. Gotovo se morajo avstrijski diplomati za-hvaliti za to srečo predvsem izjemnemu položaju svoje države v mednarodnem političnem sestavu. Avstrija je zlato jabolko, za katero se borita Fran-cija in Italija na eni strani, na drugi Nemčija. Po-udariti je treba, da je prav tako velika nasprotnica Anschlusa Italija kakor Francija; saj je bil v Ha-gu prav italijanski delegat tisti, ki je najostreje nastopil proti Schobrovi carinski uniji. Francija se je to leto kazala tako radodarno napram Avstriji, ker so prav letos vstajali razni legitimistični in po-dobni pokreti, ki so vzbujali upanje, da se bo na Dunaju okrepila »avstrijska« misel proti nemški. Na Tirolskem so že strašili s Habsburžani. Res je, da je »avstrijstvo« v letu 1932 zelo oživelo, in sicer iz strahu pred pruvstvom, ki so ga zanesli

Demisija kabineta g. Mušanova

Kaotične razmere v Bolgariji

Hudo preskušana bolgarska dešela zopet preživlja krizo. Katastrofalni razvoj gospodarskih razmer, ki so dovedle bolgarskega kmetiča na rob propada, je v zadnjem času primoral zemljedelsko stranko, da zahteva vodilno mesto v vladni večini, v kateri so imeli dozdaj pretežni vpliv meščanski elementi. Ker se pa ti nikakor nečije prostovoljno odreči oblasti, se je sedaj vladni (narodni) blok razbil, tako da je vlada Mušanova demisionirala. Z ozirom na to, da imajo v Bolgariji žal v ozadju glavno besedo v političnem življenju makedonski emigranti, ki so načeloma zagovorniki najbrezobzirnejšega terorja, in ker ti makedonstvujuči prav posebno sovražijo zemljoradnike, pristaše mirne politike, zato danes še nihče ne ve, kako se bo položaj v Bolgariji razpletel. Po ulicah Sofije se preliva kri in to je slabo znamenje.

Križev pot bolgarskega naroda

Potem ko je car Ferdinand, oblasten in domisljav potomec nemške plemiške roduvine, zapletel Bolgarijo l. 1915 v vojno z zapadnimi vesilami, ki je imela za posledico popoln poraz in ponižanje Bolgarije ter naložitev vojne odškodnine, je prišel na vladno 17. oktobra 1918 simpatični, zmerni in koncilijantni dr. Malinov, ki je danes predsednik narodne skupščine. Malinov je bil vodja demokratične stranke, ki je takrat bila edina, dočim se je v najnovejšem času razcepila, tako da danes Malinov vodi skupino, ki tvori vladno večino, dočim je drugi voditelj demokratske stranke, Ljapčev, skupaj s Cankovom, Burevom in Danevom v opoziciji takozvanega »Demokratevskega Zgovora«.

Zmaga agrarcev

L. 1919 so pri volitvah v narodno sobranje dobili zemljedelci, nova stranka, ki je kot konkurentinja močno naraščajočega komunizma postala nekaj kolektivistični agrarni program, 86 poslancev, nakar je car Boris povelj vladno talentiranemu voditelju agrarcev Stambulijskemu. Stambulijski, ki kot pravi Bolgar svojih političnih nasprotnikov ni prijemal baš z rokavicami, je začel srecen preokret v bolgarski politiki. Zagovarjal je absolutno miroljubno politiko, prijateljstvo z Jugoslavijo, naslonitev Bolgarije na zapadne vesile in potlačitev makedonskih teroristov. Njegova stranka je naglo rastle in volitve l. 1923 so prinesle agrarcem celih 110 poslancev.

Reakcija se vrne — Italofilski kurz

To so meščanske nacionalistične stranke upo-rabile v to, da so vprizorile s pomočjo armade in makedonstvujučih državni udar, ki je odstranil agrarce od oblasti, Stambulijski sam pa je bil ubit. Na vladno so prišli potem demokrati pod Cankovim, katerega je zopet zamenjal Ljapčev, ki je vsega skupaj sestavil štiri vlade, ki so ostale na oblasti do l. 1931. Ljapčev je zopet začel bol-garsko nacionalistično politiko. Najprej se je za-čelo krvavo preganjanje zemljedelcev, socialna re-akcija, favoriziranje makedonstvujučih in spretno lažiranje med zapadnimi vesilami, od katerih je Bolgarija dosegla znatno znižanje reparacij, potem pa moralorij tistih ter celo vrsto francoskih ozi-roma angleških posojil, in med Italijo, s katero se je Bolgarija končno naravnost pobratila ter z njo sklenila politično in vojaško zvezo. L. 1930 se je kralj Boris oženil z italijansko princeso Ivanjo. Od tega dne se začela je Italija bolj intimno sode-lovanje z Italijo, Albanijo in Madjarsko s tenden-co, da se doseže revizija mirovnih pogodb. Zapad-ne vesile so zahtevale od Bolgarije l. 1928, da razpusti makedonsko revolucionarno organizacijo, kar pa ni imelo uspeha. Organizacija sicer ne ob-stoja oficijsko, pač pa dejansko in slejkoprej za kulisami dirigira bolgarsko politiko. Tudi odnošaji do Jugoslavije se niso bistveno izboljšali, čeprav se je po miroljubnosti naše države sklenil z Bol-garijo takozvani pirolski sporazum l. 1928. V zad-njem času se zopet množijo napadi bolgarskih ko-mitašev na naše ozemlje.

Vlada narodnega bloka

Leta 1931 se pojavi v bolgarski notranji politiki nov preokret in sicer zaradi razkola v demokratski stranki. Pri volitvah 21. junija je po razkolu de-mokratske stranke zmagała združena opozicija zmernih demokratov dr. Malinova, liberalca Pe-trova, radikala Kosturkova in oživljenih zemljedel-cov, ki so dobili 75 mandatov in so zopet najmoč-nejša stranka v sobranju. Demokratsko ultranacio-nalno krilo pod Ljapčevim ter skupine Cankova in Daneva so s 65 mandati nasproti 150 mandatom

v Avstrijo hitlerjevci. V krščansko-socialni stranki je »avstrijska« struja precej močna. Vidi pa se, da imajo tisti Nemci prav, ki trdijo, da je to nekaka labudja pesem umirajočega avstrijstva; kajti mla-dina je velenemska in sama se danes imenuje »nemška mladina Avstrije«, pa naj bo katoliška, svobodomiseln ali hitlerska. Vse je postalo v Avstriji »volksdeutsch« in berlinski tisk po pravici naziva Avstrijo »vzhodno marko«. Že dejstvo samo, da je celo avstrijska poslanska zbornica ratificirala lozansko pogodbo o posojilu z enim glasom večine in da je potem zvezni svet ratifikacijo ovrgel prav radi klavzule o Anschlusu, nakar je moralo po-sojilo zopet pred parlament, je dovolj zgovorno.

Računajmo za dejanskim razpoloženjem v Av-striji in pripravljajmo se na to, da resimo vsaj Ko-roško!

narodnega bloka v manjšini. Narodni blok je oso-val vlado najprej pod Malinovim, potem pa pod Mušanovim, ki je nastopil vlado 12. oktobra 1931. V tej vladi ima Mušanov od demokratske stranke predsedstvo, zunanje zadeve in prosveto, dočim je Malinov predsednik sobranja. Demokrat Girginov je minister za notranje zadeve, demokrat Štefanov minister za finance, liberalca Verbenov je imel do nedavna justico, liberalca Petrov trgovino in indu-strijo, radikalec Kosturkov promet, dočim imajo zemljedelci prosveto (Muravjev), kmetijstvo (Gi-čev) in javne gradbe (Dimov). Armado ima gene-ral Aleksander Kisjev.

Zopet kriza

Od začetka je kazalo, da bo vlada, ki pred-stavlja koalicijo zmernih demokratov in agrarcev, premagala notranje težiave Bolgarije, da bo kmete pritegnila k sebi in napravila konec državljanski vojski med nacionalističnimi in kmetijskimi elementi na eni strani, ter med komunisti in antikomunistič-nimi elementi na drugi strani in da se ji bo posre-žilo ukrotiti makedonske nemirneže. Dogodki zad-njih dni pa dokazujejo, da je Bolgarija daleč od

Krvava bitka pred sobranjem Makedonstvujuči streljali v množico — Več mrtvih in ranjenih

Sofija, 28. dec. — Danes dopoldne ob 11.50 se je predsednik vlade Mušanov odpeljal na dvor, da predloži kralju Borisu demisijo vlade. Za časa avdijence je Mušanov obrazložil kralju političen položaj in razloge, ki so ga pripravili do tega, da je podal ostavko svojega kabineta. Kralj Boris je odstopivšega predsednika vlade Mušanova takoj pooblastil, da vodi do nadalj-njega posle ministrskega sveta. Avdijenca je bila zelo kratka. Takoj nato je kralj Boris poklical v dvor predsednika sobranja Aleksandra Ma-linova. S tem so se začela konzultiranja šefov posameznih političnih strank in skupin.

Ze tedaj, ko je bil v avdijenci Malinov, se je začela zbirati pred dvorom in parlamentom velika množica ljudi, ki so hoteli slišati poročilo o zadnjih političnih dogodkih v zvezi z raz-vojem zadnje vladne krize. Med množico je bilo tudi več sumljivih elementov, ki pripadajo pro-togerovistom oziroma mihajlovistom, to je ene-mu in drugemu krilu makedonstvujučih, ki se smrtno sovražijo med seboj. Vendar nihče ni pričakoval, da bo prišlo do hudega prelivanja krvi, zlasti še, ker je bila policija dobro pri-pravljena. Ravno ob času, ko je bila v dvoru končana avdijenca Malinova, se je končalo tudi delo po uradih in so se ulice radi tega še bolj napolnile z ljudmi.

V tem trenutku je iz kavarne »Rodina«, ki je v bližini, stopilo več oseb, oblečenih v lovsko obleko, s puškami na ramah. Ti ljudje so preje sedeli celo uro v kavarni ter opazovali množice na ulici. Vendar se nikomur niti sanjalo ni, da bodo ti ljudje glavni povzročitelji prelivanja krvi. Ti »lovci« so torej, ko so prišli iz kavarne, šli naravnost na trg Carja osvoboditelja, na katerem se nahaja spomenik Aleksandra Nev-skega nasproti sobranju. Tam so se približali skupini, v kateri je bilo nekoliko mihajlovistov, med njimi glavni urednik glasila mihajlovistov »Macedonije« Simeon Estimov. Brez vsakega oklevanja so »lovci« začeli streljati v maso. Na-stala je strašna panika, posebno še radi tega, ker nihče ni vedel, komu so strelji namenjeni. Protogerovisti so izstrelili kakih 50 strelcev. Vse to se je zgodilo z neverjetno naglasi.

Policija je takoj ves prostor pred sobra-njem oziroma dvorom blokirala. Množica ljud-stva pa se je bežala na vse strani. Vsak je bežal, kamor je le mogel. Ko so izstrelili vse naboje, so zbežali tudi atentatorji.

Paznik narodnega muzeja Boris Georgijev, videč bežečega atentatorja, mu je hotel zasta-viti pot, toda se je takoj zrušil na zemljo, zadet od smrtonosne krogle atentatorja. Drugi atenta-tor, ki je opazil, da ga zasleduje neki častnik, je vrgel vanj ročno bombo sistema »Ordine«, kakršne uporabljajo makedonstvujuči pri svo-jih vsakdanjih obračunavanjih. Bomba k sreči ni eksplodirala, častniku so takoj priskočili na pomoč drugi ljudje in je eden izmed njih s strelom ubil bežečega protogerovista. Dalje sta obležala na bojišču težko ranjena Benčo Ba-siljev, uslužbenec sofijskega vodovodnega rav-

nomirjenja. Kmečka stranka je nastopila proti hudi korupciji, ki je uganja z njo koalirana demokratska stranka in je zaradi tega moral nedavno odstopiti justični minister Verbenov. Vrtega je gospodar-ska kriza dospela do vrhunce, uradniki ne dobivajo plač in kmetško prebivalstvo čedalje bolj zapada skrajnemu siromaštvu. Zemljedelci zahtevajo zase še druge resore, predvsem ministrstvo financ.

Zato je predsednik Mušanov 28. t. m. ob 10.30 izročil kralju Borisu demisijo celokupnega kabi-neta. Kralj je demisijo sprejel in, potem ko je po-veril Mušanovu začasno vodstvo poslov, poklical k sebi predsednika sobranja dr. Malinova. Reševanje krize bo jako težko, ker si ne stojijo nasproti samo vladni demokrati in zemljedelci, da ne govorimo o opozicijskih sovinstičnih demokratih in makedonstvujučih, ki so smrtni sovražniki agrarcev, ampak so tudi razklani med seboj makedonstvu-jusji sami, in sicer med pristaše ubitega Proto-gerova in pristaše Mihajlova — pa tudi demokra-tični ultra nacionalisti so med seboj v sporu in dve struji sta tudi med agrarci, sovražniki vseh pa so komunisti, kojih število vsled krize čedalje bolj narašča.

„Bolgarija je izgubila lice civilizirane države“

— Sofija, 28. dec. — O današnji krvavi bitki, ki je bila sredi Sofije pred kraljevim dvorom, piše današnje »Slovo« sledeče: Tudi danes so prestol-nico pretresli novi umori pred dvorom. V srcu Bolgarije, pred dvorom bolgarskega carja se je odigral krvav spopad. Ubit je bil en orožnik, 9 mešanov pa je bilo hudo ranjenih. V imenu vseh dobrih Bolgarov, ki z brezprimernim ogorčenjem že več let gledajo brezobzirne scene po sofijskih ulicah, dvigamo visoko glas protesta. Kličemo k alarmu, da stopijo na noge vsi enječi in pošteni državljani, da se enkrat za vselej postavijo na svoja mesta oni, ki sramote našo državo. Vlada je dolžna, da sklene skrajne ukrepe, da obvaruje življenje mešanov, ki ne smejo nič več mirno hoditi po sofijskih ulicah. V prestolnici je treba proglasiti obsedno stanje in vse ubijalce iz kate-rihki krogov je treba javno kaznovati, da se spametujejo vsi oni, ki tako lahkomiselno dvigajo roke nad človeško življenje. Bolgarija zaradi ne-prestanih umorov že izgublja fizionomijo civili-zirane države. Zločinske roke, ki sramote nje svetli obraz, se morajo odsekati z vso strogostjo zakona.

Listi poročajo še sledeče podrobnosti: Napa-dalci, katerih je bilo po poročilu ostalega tiska samo dva, po poročilu »Macedonije« pa pet do šest, so bili oblečeni v lovsko obleko, z lovskimi puškami in lovskimi psi, da bi ne vzbujali pozor-nosti. Napadaleci so streljali na Simeona Estimova. Najprej so streljali iz lovskih pušk, nato pa iz re-volverjev znanke »Para bellum«. Napadaleci so hoteli po streljanju zbežati, eden v mestni park, ki je nasproti dvora, drugi pa po glavni ulici mimo samega dvora. Zadnjemu morilec je neki častnik postavil nogo, nakar je napadalec padel, ter mu je pri tej priliki padla na tla bomba. Med ljudstvom, ki je pričakovalo pred dvorom prihod Malinova, je nastala nepopisna panika. Govorijo, da so umrli še trije telesni stražniki Estimova, in sicer Esim Zaharijev, Jordan Ivanov in Efrem. Ko je bežal drugi atentator, je uradnik vojnega min. Slavo Popov stopil o oknu ter ga je med tem atentator ubil. Računajo, da je še več ranjenih. Ko je bil prvi atentator odnesen v bolnišnico, je takoj prišlo za njim več oseb, ki so zatrjevale, da želi policija ranjenca zaslišati. Uprava bolnišnice je izročitev ranjenca odklonila, ker je smatrala, da je bil to le trik protogeristov, ki so hoteli re-šiti ranjenega tovariša pred policijo.

Bolivijska zmaga

Newyork, 28. dec. tg. Odkar se je vrnil bivši nemški general Kundt, ki je mobiliziral 20.000 novih rekrutov, se je vojna sreča v ozemlju Gran Chaca obrnila na stran Bolivijcev, ki so zmagali na severni in na južni fronti. Na južni fronti so zavzeli važno trdnjavo Saverda in se približali do 350 km glavnemu mestu Assuntion. Paragvajske čete so v nevarnosti, da jih Bolivijci potolčejo na obeh krilih. Listi v Las Palmas slavijo Kundta kot rešitelja domovine in napovedujejo tudi že zavzetje Assuntiona.

Dunajska vremenska napoved: Še nobene bi-stvene izpremembe vremena. V nekaterih krajih poledica.

Tudi Belgija dobi nove davke

Bruselj, 28. dec. tg. Poslanska zbornica je po živahni seji, ki je trajala vso noč, odobrila finančne načrte vlade. Deficit za leto 1933 znaša dve mili-jardi frankov, katerega bodo pokrili na ta način, da se bodo uvedli novi davki za 1450 milijonov fran-kov, 350 milijonov namenjajo prihranki z varče-vanjem v državnem proračunu, 200 milijonov pa pri-dobiti s poostrojitvijo davčnih kontrol. Vlada je do-bila tudi pooblastilo, da sme izdati kratkoročne bo-ne za 1500 milijonov frankov. Socialisti, frontisti in komunisti so pred glasovanjem zapustili dvorano.

Rim, 28. dec. AA. Češkoslovaški nuncij mgr. Ciriac je odpotoval v Prago.

¹ Članek je bil spisan, preden je prispelo poročilo o ratifikaciji v francoski poslanski zbornici.

Delegatom Kmetijske družbe!

Kooka je torej padla. Glavni odbor Kmetijske družbe je razpisal izredni občni zbor. Danes bodo iz vseh krajev Slovenije prišli delegati posameznih podružnic Kmetijske družbe v Ljubljano, da se udeležijo običnega zbora, ki se začne ob 11 v dvorani Delavske zbornice. Na dnevnem redu je večerava zadeva. Gre za to, ali bo Kmetijska družba ostala še naprej, ali pa se razpusti in se ustanovi zadruga.

Ker je na zadevi zainteresiran ves slovenski narod, hočemo se v zadnjem trenutku opozoriti gospode delegate na nekatere stvari.

Kmetijska družba je nastajala gospodarska, kulturna institucija v Sloveniji. Obstojta že pol-druugo stoletje, ali natančno 165 let, ker je bila ustanovljena, četudi pod drugim imenom, že leta 1767. Ves ta čas je delovala med slovenskim narodom in izvršila veliko kulturno delo. Že l. 1810 je ustanovila botanični vrt, ki je danes ponos naše univerze. Sodelovala je pri ustanovitvi deželne muzeja in ga v začetku dolgo tudi sama upravljala. Že leta 1826 je začela akcijo za osuševanje ljubljanskega barja in sama osušila okrog 35 orahov zemlje. Od vsega početka, že v dobi od leta 1831—1824 je gojila sadjarstvo, čebelarstvo in vpeljala tudi svilgojstvo. Za vse te panoge je izdala tudi strokovne knjige. V drevnicah na Poljanah, ki jo je ustanovila že leta 1823 so se takrat učili sadjarstva bogoslovci, učiteljski in kmetijski fantje. Leta 1846 je priredila prvo sadjarstvo razstavo ter se v naslednjih letih udeleževala tudi razstavi v Parizu in Londonu, kjer je za razstavljenost sadje dobila srebrne in zlate kolajne. Tako je že takrat naše sadje zaslovelo po svetu. In če je danes naša sadjarstva tako napredovala, da sadje lahko izvažamo v inozemstvo, so imamo za to zahvaliti Kmetijski družbi.

V naslednji dobi od leta 1842 do 1883, ko je bil za tajnika Kmetijske družbe izvoljen dr. Janez Bleiweis, je bila Kmetijska družba središče vsega kulturnega dela med slovenskim narodom. Dr. Bleiweis je leta 1843 začel izdajati svoje »Kmetijske in obrtniške novice«, ki so izhajale do leta 1885. Blaznik pa je začel z družbeno pomočjo izdajati svojo pratio, ki je še dandanes v rabi med našim kmetijskim ljudstvom. Leta 1850 se je ustanovila »Podkovska in živinozdravniška šola« na Poljanah, ki jo je Kmetijska družba oskrbovala celih 71 let, dokler je l. 1921 ni prevzela država. Že leta 1851 se je tudi ustanovila prva triletna kmetijska šola v Ljubljani.

Novo dobo za razvoj Kmetijske družbe znači leto 1884, ko je začel izhajati strokovni list »Kmetovalec«. S tem listom so se začeli med kmetijskim ljudstvom širiti moderni nauki o kmetijstvu. Vpeljali so se novi plugi in stroji, kmetje so začeli rabiti nova semena in umetna gnojila. Pri živinoreji so se vpeljale nove pasme, pospeševala se je tudi ovčijereja in konjereja. Družba je začela svojim članom dobavljati tudi razne kmetijske potrebščine po znižanih cenah. L. 1898 pa se je ustanovila prva kmetijska gospodinjstva šola v Marjanišču v Ljubljani, ki je najstarejša šola te vrste v naši državi in služi za vzor slične gospodinjstva šole ne samo pri nas, ampak tudi izven naše države. To šola je ves čas vzdrževala Kmetijska družba. Letos pa ji je sedanji glavni odbor kar na enkrat brez vsakega pravega razloga odpovedal vsako podporo. To je dosti značilno za smernice, ki jih pri svojem delu zasleduje sedanji glavni odbor.

Tako je Kmetijska družba plodonosno delovala med slovenskim narodom pol-druugo stoletje. Lahko rečemo, da danes Slovenci razen Mohorjeve družbe nimajo društva, ki bi bilo v sleherni vasi tako poznano, kakor Kmetijska družba. Kakor v vsaki slovenski hiši najdemo knjige Mohorjeve družbe, tako tudi pri vsakem pametnem gospodarju dobijo »Kmetovalec«.

Klobuk dol pred tako zgodovino, bi rekel človek: Mesto tega pa so bili gotovi gospodje in sklenili, da se mora Kmetijska družba razpustiti, da mora zginiti s sveta, kakor kako veterinarsko društvo, ki je še ostalo iz starih avstrijskih časov. In zakaj? Ali je morda začela Kmetijska družba preveč na politično polje in preti nevarnost, da jo oblast sama razpusti? Ne! Ali pa mogoče vlada v družbinem vodstvu med člani glavnega odbora toliko nesoglasja, da je vsako uspešno delo izključeno? Ne! Mogoče je pa družba začela v velike gospodarske in finančne težkoče, tako da je nemogoče delati naprej? Tudi ne! Ravno nasprotno je res. Družba ima še danes precejšnje premoženje. Tako bo kljub vsemu razmišljanju težko najti kak pаметen razlog za razpust. Kajli v razlog o depolitizaciji danes pač nihče ne verjame več, menda niti sam gospod predlagatelj ne. Kot glavni razlog za razpust bo pač le premoženje Kmetijske družbe. To je tisto, kar mika gotove gospode. Kmetijska družba ima danes premoženje, ki znaša okoli 7 milijonov dinarjev. Zraven tega pa imajo tudi še podružnice svoje premoženje, ki je po pravilih tudi last Kmetijske družbe. Okoli 50 je samih drevnic, so pa tudi hiše in skladišča, podružnica v Slovenski Bistrici ima n. pr. poleg drevnic še tudi hišo in krasen vinograd. S tolikim premoženjem neomejeno razpolagati, to bi danes nekaj pomenilo v teh žalostnih časih! In pa ta sijajna organizacija Kmetijske družbe! Kje imamo mi danes društvo, ki bi imelo po celi Sloveniji po vseh krajih ustanovljenih okoli 400 podružnic? In ves ta sijajni aparat Kmetijske družbe bi gotovi gospodje radi imeli popolnoma v rokah. Zato predlagajo, naj se ustanovi zadruga. Tu bodo lahko gospodarili po mili volji, ker bodo lahko sprejeli za člane samo tiste, ki bodo njim po volji.

Kar se tiče zadruge je treba še enkrat poudariti, da je današnji čas neprimeren za ustanovitev take nabavne in prodajne zadruge. Trgovska nesigurnost je danes tako velika, da še tiste zadruge, ki so že davno ustanovljene in vpeljene, komaj životarijo in prodajajo. Pa če se bo tudi zadruga iz gotove strani podprla, recimo, v obliki izvoznice, ali bo to večno trajalo? Če se politični položaj spremeni in izvoznice prenehajo, gospodarska kriza pa bo trajala še dalje, kaj pa bo potem s to zadrugo? — Zato bi bilo nes pametno radi nesigurne bodočnosti uničevati najstarejšo gospodarsko in kulturno ustanovo v Sloveniji. Že

ta misel sama nosi na sebi znak sramote za slovensko kulturo. Vsak poskus izpeljati to zamisel pa je naravnost zločin nad zgodovino slovenskega naroda. Ali se ne pravi vrtili herostratsko delo, če se hoče razbiti ustanova, ki je bila pol-druugo stoletje žarišče kmetijske kulture za slovenski narod?

Če bi bilo gospodom, ki so spočeli to misel, v resnici kaj za kmetijske koristi, potem bi lahko to pokazali na drug način. Ali ni žalostno, da danes v času najtežje gospodarske krize, ki tepe najbolj ravno kmetijski stan, kmetje nimajo nobene besede pri reševanju važnih gospodarskih zadev, ker še do danes nimajo svoje kmetijske zbornice? Struja, ki hoče danes uničiti Kmetijsko družbo,

..... Davno bi bili že lahko predložili v narodna skupščina predlog za ustanovitev kmetijskih zbornic. In takoj, ko bi bil zakon sprejet, bi se Kmetijska družba lahko spremenila v kmetijsko zbornico. Uradniški aparat bi bil na razpolago in kar je glavno, na razpolago bi bila tudi denarna sredstva, brez katerih bi tudi kmetijski zbornica ne mogla delati. To bi bilo danes na mestu. Na ta način bi se nadaljevala tradicija Kmetijske družbe in ne delalo bi se nobenega nasilja slovenski zgodovini.

Če pa že gotovi gospodje pri glavnem odboru na vsak način hočejo, naj o njihovem predlogu za reorganizacijo družbe glasujejo podružnice, potem bi se morali razpisati novi občni zbori podružnic in izvršiti volitve novih delegatov. To bi bilo res demokratično in tudi razmeram primerno. Naravnost potrebno pa bi bilo tudi radi tega, ker je bilo zadnjih okoli 40 podružnic, ki niso mogle imeti občnih zborov in niso volile delegatov, ker je Kmetijska družba tako hitela s svojim občnim zborom.

Toda, če je glavni odbor šel preko vsega tega in sklical občni zbor s starimi delegati, pa marmaj vsaj gospodje delegati sami dobro premisliti, predno se odločijo. Delegati naj pomislijo, da glavni odbor, ki danes predlaga razpust Kmetijske družbe, pravzaprav za to ni upravičen, ker je bil izvoljen na zadnjem občnem zboru, na katerem so proti vsem pravilom glasovali tudi delegati, ki niso imeli pravice za to.

Vse, kar smo do sedaj zapisali o pripravah za zadnji občni zbor in o občnem zboru samem, vzdržujemo. Vsa pojasnila od strani Kmetijske družbe so bila nezadostna, sama izbegavanja in zavijanja. Pribijemo še enkrat Dejstvo je, da so bili zbori pri mnogih podružnicah neveljavni, ker jih je proti pravilom sklicevalo tajništvo Kmetijske družbe na svojo roko, brez vednosti podružničnih odborov in večkrat celo proti izrecnim sklepom teh odborov. Najbolj eklatanten dokaz za to je podružnica Novo mesto. Tam je tajništvo Kmetijske družbe z ekspresnim pismom, ki ga je prejelo načelstvo 27. maja, sklicalo občni zbor v neki gostilni za 29. maja, tako, da je bilo nemogoče obvestiti člane, ki so raztreseni po vseh občnih novomeškega okraja daleč naokoli. Občni zbor je bil sklican proti izrecnemu sklepu podružničnega načelstva, ki je določilo občni zbor za 5. junij in tudi na drugem prostoru. Toda občni zbor se je vseeno vršil, četudi načelstvo ni bilo navzven in ni bilo nikogar, ki bi mogel kontrolirati na podlagi imenika, ali glasujejo samo pravi člani ali ne, ker je bil imenik v rokah podružničnega načelnika. Na tem občnem zboru se je izvolilo 5 delegatov. Vsi ti delegati so bili protizakonito izvoljeni in niso imeli pravice glasovati na zadnjem občnem zboru, kakor je tudi danes nimajo. Dejstvo je, da je tajništvo Kmetijske družbe okoli 1500 novih članov, ki niso plačali polne članarine, proti vsem dosedanjim pravilom, kar vpisalo v glavno knjigo družbe ter jih s tem takorekoč sprejelo na lastno pest, še predno je na seji 12. maja t. l. o tem odločil glavni odbor. Dejstvo je, da je bilo samo v času od 30. marca do 2. aprila vpisanih v glavno knjigo Kmetijske družbe okoli 1140 takih članov. Dejstvo je, da so se novi člani svojih pravic, ki jih jim je priznalo tajništvo Kmetijske družbe, tudi takoj posluževati in volili delegate na občnih zbori, ki so se vršili pred 12. majem. Tako je imela podružnica Trzin svoj občni zbor 17. aprila in izvolila z nepravilnimi člani dva delegata; podružnica Čatež pri Veliki Loki (volila dva delegata), Moravče (dva delegata), Iška vas (en delegat) so imele občne zборе 1. maja. Podružnica Bled (4 delegati) in Podlipa (1 delegat) sta volili na občnem zboru 5. maja. Na vseh teh občnih zbori so glasovali tudi člani, ki do tega termina niso plačali polne članarine. Vsi ti občni zbori so bili po zakonu neveljavni in delegati protizakonito izvoljeni. Dejstvo je, da je bil rok za plačevanje članarine na seji glavnega odbora dne 12. maja podaljšan do 20. maja in ta sklep razglašen v »Kmetovalcu« od 15. maja t. l. z izrecno določbo, »da se bodo vsi, ki so do tega roka plačali celo članarino, smatrali kot rodni člani, ako drugače zadostijo določbam § 5. družbenih pravil«. Toda dejstvo je, da je Kmetijska družba ni bilo sprejetih 20 novih članov, ki jih je priglasila podružnica Horjul, čeprav so plačali polno članarino do 20. maja, z motivacijo, da velja podaljšani rok le za one člane, »ki so se priglasili do 31. marca in so plačali do tega časa vsaj del članarine. 20 novih članov je bilo torej proti izrecni določbi pravil odbitih z utemeljitvijo, ki direktno nasprotuje sklepu glavnega odbora, objavljenem v »Kmetovalcu«. Nasprotno pa je dejstvo, da je bilo od Kmetijske družbe na podlagi ničvrednih protestov razveljavljenih 17 delegatov pri raznih podružnicah, kjer so se občni zbori popolnoma v redu izvršili in so bili delegati popolnoma pravilno izvoljeni. Dejstvo je, da vsem tem podružnicam ni bila dana nobena možnost več, da bi mogle še enkrat imeti občni zbor. In končno, dejstvo je, da so bili vsi ti nezakonito voljeni delegati verificirani in da so na zadnjem občnem zboru glasovali, volili glavni odbor in spremenili pravila. Iz vseh teh dejstev sledi jasen zaključek, da je bil zadnji občni zbor Kmetijske družbe 8. junija t. l. po zakonu neveljaven in neveljavno vse, kar se je tam sklenilo. Protizakonito je bil izvoljen tudi glavni odbor. Neveljavno je vse njegovo delo, neveljaven tudi današnji občni zbor.

Tako! Sedaj pa, gospodje delegati, pojdite in glasujte. Vi imate, da odločite o usodi Kmetijske družbe. Če boste glasovali za razpust, boste po-

Pojasnilo k uredbi o izplačilu vlog

Belgrad, 28. dec. (1)

To, kar je bilo doslej sporočeno o uredbi o izplačilih vlog, je bil le kratek pregled osnovnih principov, ki so našli svoje uredjenje v novi uredbi. Reguliranje izplačil, ki so dovoljena zavodom, ne veljajo za vse njihove obveznosti, temveč le za vloge. Reguliranje razen tega ne velja niti za vse zavode, temveč samo za one, ki hočejo, da se okoristijo s to uredbi. Reguliranje končno ne velja v popolnosti niti za vloge, ampak velja tudi za le-te samo delno. Uredba se torej pojavlja samo kot neki ukrep, kateri regulira delovanje denarnih zavodov individualno in ne splošno, glede obveznosti posameznih zavodov pa le delno in ne popolno.

Z uredbi je jasno rečeno, da se z njo lahko okoristijo samo oni zavodi, kateri ta hočejo po svoji lastni iniciativi (čl. 2). Prav tako se ti privilegiji nanašajo samo na vloge (v hranilnih knjižicah in na tekočem računu), ne pa na zapadle obresti in ostale obveze zavoda. Vse ostale obveznosti zavodov ostanejo v veljavi (čl. 11).

Končno zavodi ne morejo ustaviti niti izplačila vlog v celoti, temveč so dolžni, da jih izplačujejo po skali, katero bodo sami določili po svojih de-

natnih sposobnostih. Razen tega se lahko vloge izplačujejo tudi preko določene skale, ako to dopušča plačilna zmožnost denarnih zavodov (čl. 2 ali v slučaju čl. 5).

V gornjem je pojasnjeno, zakaj je bila ta uredba izdana poleg določil čl. 5 zakona o zaščiti kmeta. Člen 5 je istaklo prvoten ukrep (velja samo za one banke, ki zahtevajo njegovo uporabo), toda predvideva tudi možnost, da se dotični banki da privilegij ureditve izplačil napram vsem upnikom. Po dosednji praksi je ta možnost redno izkoriščana. Nova uredba daje ta privilegij samo za izplačilo vlog. Potemtakem imajo zavodi, ki se bodo z njo okoristili, mnogo večje obveznosti od zavodov, ki se okoristijo s čl. 5, na drugi strani pa imajo proste roke in večjo moč za razvijanje svoje aktivnosti. To aktivnost bodo uporabili za popravilo svojega stanja, da bi v normalnem roku lahko zopet prišli v redni položaj tudi v pogledu svojih obveznosti, ki so provizorno regulirane s to uredbi.

Samo po sebi razumljivo pa je, da se s to uredbi lahko okoristijo le banke, ki so brezdvoma aktivne, kjer torej takšno reguliranje ne more privedi v nevarnost interesov upnikov.

Italija in Romunija obnovita prijateljstvo?

Bukarešta, 28. dec. tg. Pred nekaterimi tedni so bila prekinjena pogajanja za italijansko-romunski klirinški dogovor in je italijanska delegacija odpotovala iz Bukarešte. Kakor pa se čuje v finančnih krogih, so se med tem časom pogajanja nadaljevala diplomatskim putem in se govori o tem, da je upati na ugodno rešitev.

Kar se tiče pogajanj za obnovo italijansko-

romunske prijateljske pogodbe, obstojajo še gotove težkoče. V poučenih krogih pa se smatra, da se bo našla formula za odpravo težkoč, tako da je tudi podpis take pogodbe zagotovljen. Nekateri listi menijo, da bi obnovo take prijateljske pogodbe v smislu italijanskih želj pomenila oslabitev male antante (?).

Indija naposled le dobi ustavo

London, 28. dec. tg. Minister za Indijo sir Hoare je imel snovi v radiu govor, v katerem je orisal rezultat zadnje indske konference. Rekel je, da je prepričan, da so z rezultati te konference zavarovani interesi treh glavnih interesentov: Velike Britanije, Britanske Indije in indskih knežjih držav. V bodoče bo obstajala tudi indska zvezna vlada, ki bo v vseh gospodarskih vprašanjih, posebno v vprašanju carin, pošte in železnic, samostojna. Pretežni del celokupne samouprave bo prenešeno v avtonomne province, med tem ko si britanska vlada pridržuje delo državne obrambe, sunanje politike, finančne in vzdrževanje notranjega reda in miru. Oba voditelja indskih liberalcev Sapru in Jejjakar sta predložila spomenico državnemu tajniku za Indijo, ki vsebuje ponovno nacionalne zahteve Indijcev. V spomenici zahteva finančno samostojnost in garan-

cijo, da se indsko vojaštvo ne bo uporabljalo izven meje države.

Gandhi namerava 1. januarja začeti novo gladovno stavko. Vendar pa bi se do tega koraka odločil šele tedaj, ko se čuje za izid referenda bramanske kaste, ki bo zborovala v neposredni okolici znamenitega svetišča Guravajura. Referendo bo namen navedbi vprašanje pripustitve nedotakljivih (parijev) v to svetišče.

Gandhi bo svoj post odložil

Poona, 28. dec. AA. Vse kaže, da bo Gandhi na nedolžnem čas odložil svoj nameravani post. Gandhi se je namreč prepričal, da si vsi zainteresirani krogi prizadevajo doseči čimboljše rešitev v vprašanju nedotakljivosti. Mahatma je imel triurno konferenco s svojimi svetovalci in pripravlja preglas, ki ga bo objavil jutri.

Austrija dobi denar

Pariz, 28. dec. AA. Zunanje-politični in finančni odbor poslanske zbornice sta odobrila načrt o posojilu Avstriji.

Dunaj, 28. dec. tg. Francoska vlada namerava, če bo lozanski protokol ratificiran še pred 31. decembrom, dovoliti Avstriji takoj predjem 40—50 milijonov zlatih šilingov pod pogojem, da se januarski kupon mednarodnega posojila iz l. 1930 v znesku 11 milijonov šilingov poravnava v zlatu.

Ukinjenje zlatega standarda v Južni Afriki

Zlato se bo podražilo.

London, 28. dec. tg. Južnoafriška vlada je večerj popoldne izdala prepoved izvoza zlata in druge važne devizne določbe. Pozno ponoči pa je še v varstvo valute izdala naredbi, po kateri se ukinja obveznost rezervne banke, izplačevati banke v zlatu. Vlada je izdala okle, v katerem pravi, da je ta odredba postala potrebna, da se prepreči rosna kriza. Dasi ta korak pomeni praktično opustitev zlatega standarda, prevladuje mnenje, da je tudi ukinjenje dolžnosti rezervne banke za izplačevanje v zlatu samo zasilna naredba v varstvo valute in da bo vlada še nadalje ostala pri zlatem standardu. Neposredni povod za vse te državne navedbe pa je dal beg kapitala, ki se je začel v zadnjih dneh in ga cenijo do sedaj na 15 do 20 milijonov funtov.

London, 28. dec. Verjetno je, da bo prepoved izvoza zlata iz Južne Afrike povzročila skok v ceni zlata, ki se bo zelo podražilo, ker je Južna Afrika glavni producent te kovine.

Belgrajske vesti

Belgrad, 28. dec. l. Predsednik odbora za proučevanje zakonskega predloga o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah narodnih poslancev dr. Niko Perić sklicuje za 2. januar 1933 ob 10. popoldne vse člane imenovanega odbora k seji.

Belgrad, 28. dec. l. Naš konzul v Johannesburgu (Južna Afrika) g. Strekelj, ki se muči v Belgradu, je danes od 4 do 6 sprejel v prostorih zavoda za pospeševanje zunanje trgovine naše izvoznike, ki se zanimajo za izvoz našega blaga v Južno Afriko.

Belgrad, 28. decembra. AA. Z odlokom notranjega ministra je prepovedano uvažanje in širjenje v naši državi leksikona »Bechmann, Welllexikon und Weltatlas«, ki je izšel na Dunaju.

Belgrad, 28. decembra. AA. Z odlokom notranjega ministra je prepovedano uvažanje in širjenje v naši državi knjige »Les Balkans«, ki jo je izdal v Parizu Raymond Offner.

Belgrad, 28. dec. AA. Z odlokom finančnega ministra št. 154.753 z dne 23. t. m. je kaznovan Artur Löwenberger v Novem Sadu na denarno globo 200.000 Din zaradi prekršitve pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami.

Belgrad, 28. dec. AA. Po anuitetnem načrtu se bo na podlagi odloka fin. ministra izvršilo 2. januarja 1933 enajst zbiranje 4% obveznic za finančno likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz leta 1921. Zbiranje se bo vršilo v oddelku za državne dolgovne in državne kredite v sobi št. 20-11 točno ob 10 popoldne. Pristop prost. (Iz oddelka za drž. dolgovne in drž. kredite.)

slavili krono vsem nezakonitostim, ki so se že izvršile. Samim sebi pa boste napravili odgovornost pred zakonom in pred slovenskim narodom, ki vas bo gotovo klicel na odgovor prej ali slej.

Pojasnilo k davku na elektriko

Belgrad, 28. dec. l. Da bi se zakon in pravilnik o trošarinah na električni tok pravilno uporabljala, je davčni oddelek finančnega ministrstva na podlagi čl. 68 zakona o državnih trošarinah dal sledeče pojasnilo: Za števec ni treba voditi matične knjige, temveč morajo biti plombirani s strani kontrole mer ali pa od samih električnih central. Kjer ni števec, se mora postopati po predpisih postavke 14 čl. 105 a trošarinskega pravilnika.

Organi finančne kontrole bodo plombirali samo one števece, ki niso plombirani niti od kontrole mer in tudi ne od električnih central samih.

Po pojasnilu finančnega ministrstva ni nihče oproščen od plačila trošarine na električni tok, ki jo morajo plačevati tudi državni uradi. Trošarina na porabo električnega toka se mora v smislu postavke 9 čl. 105 a plačevati ekskuzivnim putem od konsumentov in ne od proizvajalcev oziroma prodajalcev električne struje.

Novi potresni sunki v Solunu

Atene, 28. dec. 2. Večera popoldne in zvečer so čutili v Solunu močne potresne sunki. Ljudstvo je zelo zbežano in se ne upa v svoje domove. 2000 oseb spi pod milim nebom.

Huda zima v Mali Aziji

Carigrad, 29. dec. 2. Po vestih iz Ankare vlada po vsej Mali Aziji strašna zima. V Ankari je temperatura padla na minus 24 stopinj. Na ruski meji pa je tudi že več ljudi zmrazilo.

Drobne vesti

Bruselj, 28. dec. AA. V poučenih krogih demantirajo vesti, da bi vlada imela namen opustiti zlati standard.

Pariz, 28. dec. AA. Senat je s 122 glasovi proti 116 odbil zahtevano izročitev senatorjev Jourdaina, Schramecka in Viellarda, ki so zapleteni v znani davčni škandal bazelske trgovinske banke v Parizu.

Varšava, 28. dec. tg. Poljska vlada je vse uvozne prepovedi podaljšala še za eno leto do konca leta 1933.

Rim, 29. dec. 2. Uradni list objavlja vladno odredbo, s katero se od 1. januarja 1933 znižajo obresti na vloge pri poštni hranilnici na 2,76%. Inozemske vloge pa se bodo obrestovale s 3,36%.

Bukarešta, 28. dec. tg. V modernem hotelu »Britanijac« je snovi izbruhnil požar, ki je uničil vso streho in dve gornji nadstropji. Po težkem delu se je gasilec posrečilo od dveh s jutraj lokalizirati ogenj. Škoda znaša okoli dva milijona lejev. Mnogo hotelskih gostov se je rešilo s skokom na rjuhe. Človeških žrtev ni bilo. Hotelski sluga je v prvi razburjenosti sklenil iz najvišjega nadstropja na streho sosodne hiše in se na srečo poškodoval samo malo.

Dunaj, 28. dec. tg. Rednega profesorja dunajkega vseučilišča dr. Alfreda Kappelmacherja je danes med poukom v filozofskem seminarju zadela kap in je umrl v par minutah star 57 let.

Praga, 28. dec. tg. Huda nesreča se je pristo la danes zgodila na cesti od letališča v Pragi. Šofer cestebrnega avtomobila je iz neznanega vzroka izgubil oblast nad avtom in od zračni zavrnil v četo vojakov. Tri tem je bilo 6 vojakov nevarno ranjenih, 5 pa lažje. Stanje treh ranjenecv je zelo kritično.

Dunaj, 28. dec. AA. Tu so aretirali na postaji, malo preden je odpeljal varšavski ekspres, ženo nekega zlatarja iz Lvova, ker so jo opazili da tihotani z valutami. Pri njej so našli 107.000 frankov v bankovcih. Skrite jih je imela pod dvojnim duom v kovčegu.

Katoliško učiteljstvo na božičnem zborovanju

Božično zborovanje Slomškove družbe

Vaško leto porabi Slomškova družba božične počitnice za to, da zbere en dan svoje članstvo k običajnemu božičnemu zborovanju. Tudi letos se je vršilo to zborovanje dne 27. decembra t. l. ob 9 dopoldne v beli dvorani hotela Union. Pred zborovanjem je imelo članstvo v frančiškanski cerkvi sv. mašo za vse v tem letu umrle člane in članice Slomškove družbe. Po sv. maši se je začela polniti bela dvorana in pozdravljanja med člani ni hotelo biti ne konca ne kraja. Članstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, mnogo jih je moralo stati na stopnicah in v garderobi. Kmalu po devetih je prišel v dvorano prevzvišeni gospod škof dr. Rožman, ki ga je dvorana sprejela s prisrčnimi ovacijami.

Predsednik Štrukelj je otvoril zborovanje s kratkim pozdravnim nagovorom, v katerem je dal izraza svojemu veselju, da se je zbralo toliko članov in članic iz najbolj oddaljenih krajev, ki pa jih veže vse skupna vez katoliških načel. Posebno vzradočen je bil zaradi tega, ker je bil v sredi te mnogobrojne množice učiteljev in vzgojiteljev prevzvišeni, kar je dokaz, kako budno spremlja stremeljenje Slomškove družbe, pa tudi dokaz, da se hoče boriti s katoliškim ljudstvom za najsvetejša načela. Pozdravil je zelo številno zastopano svetno duhovščino, častite redovne sestre, univerzitetne in gimnazijske profesorje, učiteljstvo meščanskih šol, vse člane in članice, zlasti one, ki so za božične praznike prišli v naročje svojih družin iz najbolj oddaljenih krajev. Nadalje je predsednik pozdravil predavatelje, profesor dr. Gogala in gđ. Očakarjevi. Pozdravil je tudi zastopnika policijske uprave, nato pa prečital pozdrave, pisma in opravičila članov, ki so bili zaradi nujnih zaprek zadržani, da se niso mogli udeležiti tega zborovanja.

Prvi predavatelj, popularni in med učiteljstvom zelo priljubljeni profesor dr. S. Gogala je nato predaval o temi »Moralna plat denuncijanstva«. Zelo zgledno je orisal denuncijanstvo, ki temelji na hinavščini in zahrbtnosti. Dokazal je, da je denuncijant velik strahopetec in nizkotec, ker si ne upa povedati iz oči v oči, kar smatra za potrebno. Vselej pa je denuncijanstvo človeka nevredno in satansko zlobno, ker izvirja iz neresničnosti in iz sovraštva. Višek grdobije denuncijanstva pa je, ker

z lažjo, potvoro in rafiniranostjo išče nekaj, s čimer bi škodoval drugega, a sebe okoristil. V drugem delu predavanja pa je pokazal, kako naj zlasti učiteljstvo najprej vzgoji samega sebe v premagovanju samega sebe in ljubezni do bližnjega, da bo moglo vplivati tudi na izročeno mu mladino, ter jo vzgojiti v načelne, poštene, odkritosrčne, odgovorne in močaste ljudi, ki se za nobeno ceno ne bodo posluževali denuncijanstva. Ker se načelno borimo proti vsaki nemoralnosti, se moramo boriti tudi proti denuncijanstvu, ki je že po svojem bistvu nemoralno.

Z burnim pritrevanjem je sprejelo poslušalstvo temeljita izvajanja o tem tako perečem vprašanju sedanje dobe. Splošno se je izrazila želja, naj izide predavanje v »Slovenskem učitelju«.

Druga predavateljica gđ. Marica Očakarjeva je predavala o šestem mednarodnem kongresu za novo vzgojo v Nizzi. Izredno zanimivo je bilo predavanje, ki je pokazalo vsa novodobna stremeljenja sodobnih vzgojiteljev vseh narodov. Ker bo tudi to predavanje izšlo v »Slovenskem učitelju«, se ne moremo dalje muditi pri njem.

Med predavanjem je došel kitajski misijonar, salezijanec o. Kerec, ki je povabil zborovalce k svojemu popoldanskemu predavanju o Kitajski v Lichtenurnov zavod.

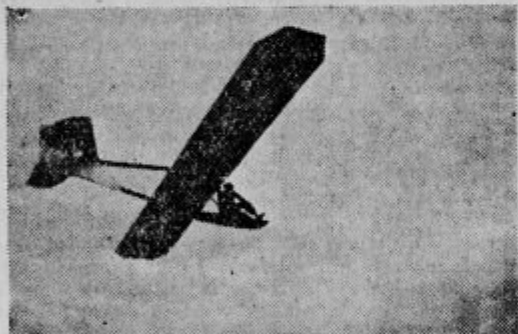
Prevzvišeni gospod škof dr. Rožman je na podlagi pravkar prečitane referata ugotovil, da katoličani v svojih zahtevah po verski vzgoji nikakor nismo osamljeni, ampak stremijo za njo lahko rečemo vsi narodi celega sveta. Onj pa, ki tega ne čuje, so v manjšini. Vera spada v vzgojo kot temelj. In prav šesti svetovni kongres o novi vzgoji je pokazal, da katoličani niso morebiti zaradi svojih verskih zahtev nekaki mračnjaki, ampak so v družbi najbolj prosvitljeni. Četudi se v sedanjih dobi nekako maje vse na svetu, katoliška načela se ne majo, mi vsi pa smo dolžni, da dosledno kot katoličani živimo in delamo.

Po kratki debati, ki se je dotaknila obeh predavanj, je predsednik povabil vse zborovalce na popoldansko predavanje v Lichtenurn, ter je, želeč srečno in blagoslovljeno novo leto 1933, zaključil lepo uspešno zborovanje.

V solnčnih višavah v letalu brez motorja

Gorski velikani so se svetlikali v rdečici zadnjih solnčnih žarkov. V bližini planinskega hotela so končale sveže smučine. Precej odstranjena od koč je bila majhna bela ravšina, ki se je končala v ogromno steno. Kopicca mladih zagorelih obrazov je z lopato nametavala sneg na vitko dolgo telo, ki ima krila lepša kot vsak ptič. Zasedrati treba to dragoceno »živalco«, da je ne bi v slučaju hudega viharja odneslo.

Ko so sončni žarki poljubljali bele kristale je »Fafuir« popolnoma svež čakal na svojega

Solsko drsno letalo »Skaut«

mojstra Grönhoffa. Tišina. Kot jastreb je zaklatil »Fafuir« nad steno, ter plul v višini 3000 m, tiho in mirno, ni se oziral po plenu niti ni vedel kam, rahel žvižg je povzročal njegov let, kakor razposajen planinec z ujkkanjem moti veličasten mir. Modro nebo in beli planinski biseri so ga spremljali. Edino srce je utripalo.

Grönhoff je naredil prvi alpski jadralni polet z Jungfraujoča.

Wasserkuppe na Renu je meseca avgusta — Mekka jadralnih letalcev. Velika tekmovalna privedejo vsako leto na stotisoče gledalcev. Prijavljenih je bilo 72 letal, tekmovalo pa 60. Uspehi so, odvisni seveda od vremenskih izprememb, ki se žal ne dajo naprej videti.

Na južnem pobočju čaka zgodaj zjutraj 8

vitkih ptičev na start. Grönhoff se po nepredvidnosti slabo odlepil od tal. »Fafuir« se je hudo rnil. Nekoliko časa pluje, a končno omahuje, začne padati. Grönhoff odskoči s padalom. Napol odprto padalo je pokrivalo zmagovalca solnčnih višav, njega, ki je ljubil tišino, ki ni motil naravnih lepot niti s šumom niti z izgorelimi plini. Bela usodna svila, ki je pokrivala mrzle oči, se je prepozno odprla radi premajhne višine. Utrnila se je zvezdica nad onimi belimi velikani, ki jih je ljubil.

Toda Grönhoffu na čast so naprej leteli. Heuschel je startal naslednji dan ob 4.20 ter pristal popoldne ob pol petih. Hirth je letel 160 km daleč. Na letalski soli je palopala črna zastava njemu na čast, ki je z ljubeznijo v srcu, prenelil svoj razsodek ter poslušal notranji glas.

★

Mrzlo je vleklo v napol odprtem tovornem avtomobilu, ki je brzel z desetimi ljudmi iz vlemesta ven. Govorili so vsi tuj jezik, a bili smo si tovariši, velika ideja nas je vezala, ona ne pozna umetnih pregrad.

Pusta vas je ležala ob vznožju dolgega hriba, ki je štrlel iz ravnine popolnoma nepričakovano. Okoli poldneva je »Prah« jadrjala. Mračni zimski oblaki niso prepuščali zlatih žarkov, a vendar je pogled na krasne osmice, ki jih je delal naš tovariš, nekaj, kar ostane v spominu. Po eni uri, štiri minute je pristal. Rekord. Seveda bi lahko ostal delj časa v zraku. Golovus je letel na Krimu v sovjetski Rusiji 40 ur in 50 minut! a hotel je, da so še drugi tovariši deležni tega užitka.

Praznovali smo ta uspeh z »vuršči« ter zalili na to »pivčico«.

★

Ušel mi je pogled prek teh pustih ravnin na naše krasne slovenske vrhove, planine in trate, ki so sočne, zdrave. Prišel bo čas, ko bo slovensko jadralno letalo na obronkih naših planin neslišno plulo s Stola nad rojstvo vas Prešernovo, nad blejskim jezerom. Tedaj bomo šele videli, kako krasna in lepa je slovenska dežela s pogleda, ki je nam neznana, a veličasten, tako veličasten kakor je prekrasen razgled z gore tja do obzorja.

Kulturni obzornik

Trije dobri listi

Angelček, 4—5. XII, december—januar.

Izšla je dvojna številka mladinskega lista »Angelček«, ki je prav zanimiva, ker je vse kot nekak nječin pregled za december in januar. V njej je govor od adventa in sv. Miklavža in Marijinega praznika na osmi december in božiča in praznikov po njem in konec leta in novo leto, razglašenje Gospodovo ali trije kralji, zadnji božični praznik in še drugo, ki prav lepo spada v ta praznični okvir.

Ksaver Meško je priobčil pesem »Otrok pred jaselecami, ki prav nazorno pokaže, kako otrok molli. Janez Pucelj nam pokaže veličine meseca v »Otroci se pogovarjajo o koledarju«, ki je za gruden-december in drugih za prosinca-januar. To so prijetni in poučni pomenki, ki otrokom na lahek način dosli lepega povedo. Alojzij Košmerlj ima spet svojo priljubljeno poglavje »Dragi Marijin otroci za božič, ki je prav sodobno, kakor je sodobno vse, kar je s tem v zvezi. Štiri lepe »Gorjanske zgodbe« je prispeval znani Svjetoslav. Vsak otrok jih bo napeto prebral. »Zaklad pod gorco, ki nas spominja, zakaj ni več zakladov, zakaj ni lepo. »Kamen resnice, ki je vsak dan resnična zgodba, še jo prav obrne. »Razbojnik Bočvar«, ki pove, da smo Slovenci (Gorjanci) močni in slabi ljudje in »Gorjani in smrt«. Pesmi so priobčili še Janko Samiec: »Božična«, Gustav Strniša: »Jurček in palček in Mirko Kunčič: »Slepo dete«, ki bo vsakega prav gotovo zadela, da jo bo občutil. Nadaljuje se še življenjski mladega Gvidona, ki je naš prijatelj. To je morda še najbolj privlačno, dasi bodo drugo

otroci morda raje brali. In še pesem od Jožeta Pernelja »Božična«. Radivoj Rehar pa je v legendi »Peline« povedal, da je bil pelin prej sladak, potem pa je postal grenak, ker se je izmikal našemu Gospodu. Končno sta še dve poglavji: »Marijin vrtec« in »Viški ministranti« s sliko s svojim duhovnim gosposdom. Posebno te zadnje je vredno posnemati. Koliko lepše je v cerkvi, če je toliko svetlih otrok pri oltarju! Seveda ne sme biti Angelček brez ugank in skrivalic. Koliko lepega časa prebijejo otroci prav v tem kotičku svojega lista. — Ali ni toliko bogastva v tem listu, da bi ga bilo vredno naročiti? Če ga ne naročite, dragi otroci, vsaj izposodite si ga in ga berite. Veseli boste in še boste segli po njem.

Vrtec, 4—5. LXIII, december—januar.

Kot Angelček z dvojno številko je Vrtec bolj debel. Saj lahko malo dalj pri njem posesti in se veseliti, ko bereš tako preproste stvari.

Lea Fatur nadaljuje »Leži otok sred mornja...«. Zdi se mi, da ni niti enega, ki ne bi bral te tako priske povesti. Če je še nisi bral, sezi in beri od kraja in komaj boš čakal nove številke. — Ksaver Meško ima tudi tu svetovno pesem »V sveti noči, Ešen pa »Moja sveta noč«. Morda se tebi, ki to bereš, zasveti in boš dejal, kako se imaš ti lepo, njemu pa da hudo. V veselju se spomni svojih prijateljev, ki ne morejo biti veseli. — Vsem že davno priljubljeni Venceslav Winkler je napisal resnično zgodbo »Molčeči zvon«. Pomisli, ki to bereš, če bi tebi zvon zapel, ki je dobremu pastirku. Če si priden, pa ti bo. — Ivan Albrecht je prispeval pesem »Povodnji mož«, ki podi vilo, ker mu ne verjame, da da za pisikav orek ekin. — Ksaver Meško popisuje vtiske iz prvega razreda, ki je sicer malo daljša stvar, a bo morda prav tu našel samega sebe in se začudil, da si tak. — Griša ima pesem »Vrtec«. — Pokojni Jožef Gruđen, ki ga gotovo vai

Rimska naselbina pri Bitolju

Naš rojak g. dr. Mesesnel o dosedanjih odkritjih

Belgrad, 27. decembra.

Južna Srbija je arheološko-zgodovinsko sila zanimiv, doslej še neraziskan in zlasti za znanstvenika, ki išče novih odkritij, zelo hvaležen teren. Zadnja leta sem imel že večkrat priložnost poročati o tem in onem odkritju na ozemlju Južne Srbije. Predvsem nudi »skopljski muzej Južne Srbije« mnogo dokazov o bogastvu arheoloških najdb zadnjih let. Njegovo vodstvo se na vse moči trudi, da čimprej pride do važnih novih izsledkov, ki po navadi ne ostanejo doma in v ožjem krogu, ampak so pogosto senzacija za največje arheologe in zgodovinarje sveta. Koliko uspeha in priznanja je dosegel n. pr. dr. Vulić z letošnjim in lanskoletnim izkopavanjem v znani Dolini kraljev blizu Ohrida. Na svoje oči sem videl skupino priznanih angleških arheologov in umetnostnih zgodovinarjev, ki so z neopretano pazljivostjo in pobožno zbranostjo ure in ure opazovali v Prebenušiti izkopane zlate predmete (mrtvaška maska, sandale itd.), ki so bili pred pol leta razstavljeni v Belgradu v paviljonu »Cvijete Žugarić«. In zdi se mi, da bodo prihodnja leta sila bogata v novih arheološko-zgodovinskih odkritjih na Balkanu.

Danes bom na kratko poročal o odkritjih pri vasi Suvodol v bližini Bitolja. Z odkopavanjem je prišel Muzej Južne Srbije že lani. O odkritju sledov zanimive in obsežne zgodnjekršćanske cerkve (bazilike) sem že takrat poročal. Letos pa je kustos skopljskega muzeja g. dr. Mesesnel nadaljeval z delom in prišel do zanimivih rezultatov. Na tem mestu ne gre za kako malenkostno, lokalno zgodovinsko-arheološko odkritje, ampak za obsežno staro naselbino. V okolici vasi Suvodol so namreč na širokem terenu odkriti sledovi antičnih stavb in na njih so kmetije izoravali in pri kopanju zadevali na razne zgodovinske predmete (grobove, nagrobne spomenike, rimski denar, ostanke stebrovja itd.), kar potrjuje zgoraj navedeno mnenje in usmerja strokovno delo arheologov. Ta stara naselbina pa je nastala na razvalinah druge še starejše. Dokaz za to najdeni predzgodovinski predmeti, katerih nastanek spada v čas pred rimsko dobo.

Ozemlje, na katerem je zgodovinsko nahajališče, se razprostira vzhodno od zgoraj imenovane vasi Suvodol, in sicer pelje v reber od potoka proti

hribu Prdikam. Vendar so tudi na raznih drugih krajih v neposredni okolici zadnja leta najdeni zgodovinski predmeti. Tako so n. pr. že l. 1930, v smeri proti vasi Paralovo kmetje odkopali celo vrsto grobov z latinskimi napismi. G. dr. Mesesnel je letos odkril rimski vodovod z zanimivimi kvadratnimi kanali, ki so zidani iz opeke. V razvalinah srednjeveške trdnjave nad vasio Orahovo so pri odkopavanju našli na bizantinski in rimski kovani denar (iz časa Marka Aurelija). Tudi več predzgodovinskih gomil je zasledil g. dr. Mesesnel v okolici, zlasti v vasi Novaki in pa neposredno poleg suvodske cerkve. To se je zgodilo še lani. Letos pa je našel predmete, ki so po svojem nastanku in obliki podobni predmetom iz predzgodovinske dobe. Na hribcu Dibak je v steni odkrita zanimiva grobnica, ki je čisto svojevrstna. V tej grobnici, o kateri se ne ve, kdo je bil vanjo pokopan, so odkriti znameniti predzgodovinski in kasnejše nastali predmeti, tako kamena sekira, bogee iz gline in dobro ohranjena rimska vaza. Dr. Mesesnel je mnenja, da se v tem hribcu nahaja še več grobnic in da bo nadaljnje odkopavanje dalo zelo ugodne rezultate.

Naselbina, ki sem o njenih sledovih zgoraj pisal, je bila prvotno poganska in šele kasneje pokristjanjena. Cerkev so že lani odkopali. Letos pa so dvignili sila zanimiv mozaik, s katerim je bila tlakovana okolica cerkvenega oltarja. Sedaj se mozaik nahaja v skopljskem muzeju. Tik poleg cerkve je letos odkritih več prostorov, ki so služili za posebne namene in bili med seboj in s cerkvijo v zvezi. V teh prostorih je odkrit v vsakem en grob in pa nekaj klesanih plošč. Glavni grob so našli v notranjosti cerkve, pod nekdanjim mozaikom, ki se nahaja pod dvema ploščama. Vendar v grobu niso našli nič drugega kot sledove okostja. Nastalo je mnenje, da je to bila samostanska cerkev. Vendar dokaznega materiala še ni dovolj. Če bi se pa to moglo dokazati, bi bila to prva tovrstna bazilika v Južni Srbiji.

Muzej Južne Srbije ima drugo leto namen, da detaljno preišče okolico in ugotovi, v koliko drži trditve o veliki naselbini iz rimske dobe. V izsledkih in izkopaninah pri vasi Suvodol pa bo g. dr. Mesesnel te dni predaval v krogu skopljskega znanstvenega društva.

Uradni dnevi na ostanejo

Sodstvo in uprava na ozemlju Slovenije in Dalmacije, sta bila skozi dolga desetletja urejena po načelih, da bodi stiki ljudstva z obema združen kar moči z nizkimi stroški in da naj glavno breme praviloma nosi država, ne pa tisti, ki ima posredno ali neposredno posla z oblastvom.

Obe načeli sta plod dolgotrajnih izkušenj in spoznanja, da sta sodstvo in dobra uprava temelj države in brezhibna predvsem tedaj, če sta dostopna ob majhnih stroških, kar po njeni dobri in slabi plati običajno blagodejno ali neprijetno skoroda vsak državljan. Zato je pač glavno finančno breme sodstva in uprave nosila država, to se pravi, porazdelila ga je na vse državljane enako. Na tistega, ki je neposredno povzročal poslovanje sodstva in uprave, je odpadlo zelo majhno breme (pristojbine), ki je bilo nizko, če je šlo za javne koristi (predvsem kazensko sodstvo), nekoliko višje pa, če je bilo odločati o koristi posameznice. Zato sodstvo in uprava nista imela pridobitnega značaja.

Neurejene razmere, zlasti še povojne težke gospodarske razmere, so bile povod, da se je in se še od teh načel vedno bolj odstopa. Razvoj je šel v to smer, da se bremena za sodstvo in upravo z ramene države prelagajo izključno na ramena tistega, ki ima opravka z njima. Obe področji postajata celo pridobitnega značaja. Sodstvo namreč, kakor kažejo statistike, prinaša državi na pristojbinah ogromne vsote.

Res je sedanja gospodarska stiska toliko težka, da opravičuje marsikaj udarec v obraz preskušanim načelom. Toda, kadar se taki udarci dajejo, je vendarle treba tistim, ki jim je ljudstvo dalo v roke oblast nad seboj, postaviti pred oči neskladnost med koristmi države kot telesa rase in med državljani kot udi tega telesa.

Med našim ljudstvom je zelo cenjena, na podlagi gori omenjenih načel uvedena ustanova, znana pod imenom »uradni dan«. N. pr. sodnik se na določen dan napoti v oddaljenega kraj izven sedeža urada — sodišča in tam uraduje, med drugim predvsem v vseh tistih malih zadevah, radi katerih se prizadetim povzročajo daleko večji stroški kakor pa je pričakovana korist, če bi posel bilo opraviti na sedežu sodišča. Državna blagajna se obremenjuje samo za potne stroške sodnika, prihrani pa na prihranah, ki bi jih bilo plačevati iz državne blagajne in ki vedno mnogo nanesejo. Na drugi strani pa si ljudstvo prihrani prav mnogo na zamudi časa in na osebnih potnih izdatkih.

Sedaj so se uknili krediti za te uradne dneve. S tem je nastal svojevrsten položaj. Država res prihrani tiste postavke za uradne dneve. Obenem pa prevzame nase nove in mnogo višje izdatke, ki nastanejo s tem, da morajo priče prihajati na sedež sodišča, ki jim mora država povrniti potne stroške. Teh izdatkov je redoma toliko, da več kot petkrat presega stroške uradnega dneva. Država jih običajno ne dobi povrnjene, ker jih pač od revnih

strank ne more iztirjati, radi česar ravno se je predvsem uvedla ustanova uradnih dni, ki so jih je moči udeležiti skoro brez stroškov, ki bi padli na račun državne blagajne. Strankam se ni treba posluževati vozil. Sedaj bodo morale stranke spet na sedež sodišča, s čimer se jim povečajo izdatki za hrano, prevozila, zamuda časa in oleditvo ureditve zlasti raznih malih zadev in zadev.

Ljudstvo trpi gospodarsko, pada tudi pravni čut in nastajajo trpki občutki, da je za reveža pravica predraga in težko dostopna. Ukinitve uradnih dni prav gotovo ni premišljen korak. Ze za državne finance same pomenj ravno nasproten učinek. Izdatki (za uradni dan) se v enem žepu znižajo, zato se pa v drugem (radi prihrane) golovo petkrat zvišajo. Uradni dnevi morajo torej ostati!

Miši razgrizle za 200.000 dinarjev bankovcev

Bogat posestnik Dušan Jagerović v Veliki Kindi je imel prihranjenih 200.000 Din. Ker ni zapal denarnim zavodom, je denar izročil svoji ženi, da ga shrani na varnem kraju. Žena je dala denar v vrečo, ki jo je imela v kamri. Delj časa nista niti mož niti žena pogledala po denarju. Nedavno je Jagerović kupil večje zemljišče, ki ga je bilo treba takoj plačati. Šel je v kamro in segel v vrečo po denar. Na svoje veliko začudenje pa je našel bankovce vse razgrizene od miši. To ga je tako razločilo, da je hotel ubiti svojo ženo in je ta komaj ubežala razjarjenemu možu. Jagerović je nato šel na podstrežje in se obesil. Domači so slutili nesrečo in so šli za njim. V zadnjem hipu so odrezali vrvice in tako rešili Jageroviča. Pri okrajnem načelniku je Jagerović opisal svojo nesrečo in tam so mu rekli, da bo v Narodni banki dobil neko odškodnino za razgrizane bankovce. Medtem ko je bil mož pri okrajnem načelniku, je pa preplašena žena zakopala razgrizane bankovce v gnoj in ko je čez nekaj dni hotel Jagerović odnesti denar v banko, ga je izkopal iz gnoja; ostanke bankovcev pa so bili popolnoma uničeni, tako da je izgubil vseh 200.000 dinarjev.

SILVESTROVANJE „LJUBLJANE“

V VSEH DVORANAH HOTELA UNION

NA SPOREDU: PETJE, GODBA, SALJIVI PRIZORI ITD. // ZACETEK OB OSMIH ZVEČER

boka. Najprej je pogled v delo, ki ga vrše fantovski odseki, uspehi, ki se pokažejo in ki se ne pokažejo. — Drugi članek je »Brezmadežni«. Kaj naj delamo in kako naj delamo v čast Materi božji, dasi je včasih težko. Po teh dveh člankih je dvojje člankov za božič. Prvega »Mir ljudem na zemlji« je napisal Tone Fajfer. Tu rešuje vprašanje mira, ki ga vsi želimo, a prav nič ne vemo, če ga bomo dosegli. Drugo pa je črtica »Sveti večer«, ki je tudi iz fantovskih vrst vzel motiv. Saj skoraj vsak enkrat pride do tega, da ne bo več doživel najlepši večer v krogu svojih dragih. — V spomin br. Jožetu Lavriču, ki je umrl, je posvečen nekaj skromnih, a prisrčnih vrstic v »Mladi grobnici«. — Važna je zadeva fania in dekleta in njihovih odnosov. Zato preberi članek »Fant in dekle«. — Za sportnike je važno in jih bo zanimalo »Sportne tekne na Stadionu«. — V zadnjem zvezku je tudi konec povesti »Po stezah davnine«, ki jo gotovo težko vsak pričakuje, da prebere, ker je zares lepa. — V tej številki so tudi tri zanimive slike: Magallanesova morská ožina, Peruanska pisava z vozi (kdo bi to bral; včas pa tako pisali in brali; kdor je znal pisati, je bil že kar umetnik) in Razvaline starinskih kamnitih vrat v deželi zlata — Peru. — Vsaka številka tega fantovskega lista je zanimiva, letnik pa je naravnost bogastvo. Toliko zanimivih člankov in povesti in črtic, toliko »odobnosti«! kot je dobiš malokje, toliko pesmi in za vsakega fania, ki pogleda malo čez cesto, toliko novosti in potrdil, je za tak droben list skoraj preveč. Zato naj se lista drže vsi stari, pridobivajte pa še nove. To je res list za fante kot smo ga že dolgo pogrešali. Kres se hvah sam, če ga vzameš in bereš. Tu je vsaka hvala od vsega. Za četrto leto se objavlja obsežnejši in vsebinsko še globlji list. Zato je dolžnost fantov, da se potegnute za svoj list.

Vsebinska je pestra in zanimiva in vsebinsko glo-

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: »Vodac. Red B.
Opera: »Adel in Marac. Red D.
Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Du-najška cesta, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Slov. glasbeno društvo »Ljubljanec« priredi tu-di letos Silvestrov večer v vseh dvorinah hotela Union. Opozarjamo vse prijatelje in znanke na to prireditve in jih že sedaj vabimo, da se je go-tovo udeležijo.

»Ljubljanec« ima drevi ob 8. uro vajo ce-lotnega pevskega zbora.

Živela Velika Ljubljana! Prejeli smo: Go-spod urednik! Danes se je zgodilo nekaj, kar je v-redno, da se v ljubljanski kroniki zabeleži: Hradskega vas je slednjič prekrščena v Hradskega cesto. Danes so nabili nove tablice. Tako bo na dostojnejši način ohranjen spomin vrlému županu Hradske-mu in mesto se je povečalo za eno cesto. Prebivalci novoimenovane ceste pa si smejo čestitati, da so slednjič tudi na zunaj priznani za polnovredne Ljubljančane, ko so morali že ves čas nositi vse mestne davke in davščine, a so po naslovu stano-vali v vasi. Upokojenci in drugi javni uslužbeni, ki bi hoteli iti stanovat na Hradskega cesto, zdaj ne bodo šele strahoma vpraševali: »Ali pa spada ta kraj pod mestno občino?« Nikomur ne bo treba biti zdaj več v zadregi, ko bo kjerkoli navajal svoj naslov, češ, da stanuje v vasi, ampak bo lahko mirno rekel: »Stanujem v Ljubljani na Hradskega cesti.« To je psihološko in socialno znatna pridobitev, ki se utegne uveljaviti tudi gospodarsko, vsaj sčasoma. Na vse to naj mislijo tihi posessniki na Hradskega cesti, ki jih bo morda pristojbina za novo tablico s hišno številko nekoliko trla. Sedaj upamo, da bo mestna uprava trajno posvečala svojo skrb novoimenovani cesti in se slednjič lotila tudi nujno potrebne razširjenja in ureditve hodnika za pešce. Kolikor nam je znano, je na več mestih za razširjenje potrebni svet že odmerjen, drugi po-sessniki so pa sedaj tudi pripravljeni, da odstopijo potrebni pas zemljišča po primerni ceni, dobro vedoč, da ima mestna občina sredstva za prisilno razlastitev. In kdo ve, morda pa potem tudi še sedanjki dočakamo novega mostu, če nam je že bry odnesla barjanska povodenj... Na vsak način beležimo prebivalci Hradskega ceste današnji dan z zadovoljstvom.

Smučarske in športne

čevlje najboljšega izdelka dobite le v trgovini

Žibert

Snežke sedaj po zelo znižanih cenah
Ljubljana Prešernova ul.

»Gledališka predstava v Rokodelskem domu. V nedeljo 1. januarja bo v Rokodelskem domu, Komenskega 12, predstava igre »Čvrček za petje«. Igra je prirejena po sloviti Dickensovi povesti in se odlikuje po lepem božičnem motivu, igra bo gotovo vzbudila veliko zanimanje. Pričetek je ob pol 8 zvečer.

Razstava v Jakopičevem paviljonu bo odprta še do novega leta. Dosedanji obisk je bil prav lep, želeli bi bilo nekega več kupcev. Razstava je odprta vsak dan od 10 do 16. V paviljonu je toplo zakurjeno. Tudi igra ves dan radio.

Dobrodelna akademija. Dne 5. januarja 1933 prirediti na Taboru mestna občina Ljubljanska in Krajevni odbor Rdečega križa Dobrodelno akade-mijo z mladinskim, pevskim in glasbenim kon-certom in zabavo. Nastopila bo šolska mladina iz Trbovelj — že po vsej Jugoslaviji znani »Trbo-veljski slavček« in orkester gojencev šole Glasbene Matice pod vodstvom g. prof. Karla Jeraja, ki je že povodom zadnjega festivala v Ljubljani vzbudil veliko zanimanje in žel med občinstvom splošno priznanje! Poleg »Delavca«, ki je priredil letošnje zimo nabiralna dan za svojega brezposelnega tova-riša poleg organizacij delodajalcev in delojemalcev, ki prispevajo v fond za brezposelne. Priskočila je sedaj brezposelnim na pomoč tudi naša mladina! Vsi tedaj smo prepričani, da se bo p. n. občinstvo odzvalo vabilu na to prireditve in do zadnjega ko-tička zasedlo prostorno dvorano na Taboru. Vstop-nice so bodo po članih odbora prodajale in se dobe v predprodaji tudi v »Matični knjižnici« na Kon-gresnem trgu.

Živega rjavega hrošča je prinesla v naše uredništvo gđ. Bogica Ferantova. Ujela ga je večerj popoldne ob Ljubljani za Pollakovo tovarno. Da bi se o božiču rili hrošči iz zemlje, je pač izreden slučaj.

Pri belem konjičku

V nedeljo zvečer se je vršila v ljubljanskem opernem gledališču zopet operetna premijera. Uprava je postregla svojim obiskovalcem z Be-natzkyjevo opereto »Pri belem konjičku«.

To delo je čudna mešanica, istoimenska Blu-menthal-Kadelburgova veseligr je pri nas že po-znana, tako v Ljubljani kot po deželi. Prosto po njej je spisal libreto za spevoigro H. Müller. Se na-dalje pa jo je na slovenska tla prestavil in poslo-veljal Niko Stritof. Uglasbil jo je Benatzky. Pobral in zlepil je vkup razne že preizkušene šlagerje Ro-landa Gilberta, Bruna Granichstedtina in Roberta Stolzja. Pri nas pa so vnesli še nekaj slovenskih na-rodnih in dve umetni: Gerbičev »Pojdem na pre-jo« in Adamičeva »Planince«. Res, čudna meša-nica! Delo nima tedaj nikake umetniške vrednosti in niti stremiljenja, temveč je gola kalkulacija in spreten niz motivov, ki med drugim tudi s svojo spolzkostjo z občinstvom vabljivo koketirajo. V pri-pričanju pa, da je v vzporeditvi takih del edina gospodarska rešitev našega opernega gledališča, je ravnotežje te predstavi posvetilo mnogo pozor-nosti. Zato se pri inscenaciji in kostumih ni tako štedilo, pa tudi vsi sodelujoči so se močno potru-dili za uspeh. Tako se je zgodilo, da so nekateri pri-zori v opereti prav posrečeni in učinkoviti.

V. U.

Razstava jugosl. umetnikov v Amsterdamu

Glasovi listov

»De Tijd« (Glas) med kiparji nad-kritičujeta Meštrovič in Rosandić nedvomno doro-vite, tako prekaša med tujaki zastopanimi slikarji mlad Tone Kralj do malega vse svoje starejše iz-vele v umetnosti. Njegova tihih slovenska

»Natečaja za plakate osnutke Ljubljanskega velesojma se je udeležilo 63 umetnikov in amate-rov, ki so vposlali 78 osnutkov in idejnih skic. Prva nagrada je bila prisojena osnutku pod geslom »Zvon« (ing. arh. Omahen Janko). Dve drugi na-gradi sta bili podeljeni osnutkom pod geslom »Beseda« (Janko Trpin) in »Akord« (Jože Trpin). Tretja nagrada je bila prisojena osnutku geslo »Petebor« (stud. arh. Tepež Robert). Vse nagrade so bile podeljene za osnutke spomladanske vele-sejske prireditve od 3.—12. junija 1933. Predlo-ženih je bilo tudi nekaj osnutkov za jesensko pri-reditev »Ljubljana v jeseni«. Velesojmska uprava bo odkupila osnutek pod geslom »Tric« (ing. arh. Serajnik Domicijan, ing. arh. Omahen Janko, gra-fik Novak Ciril za Din 1000. — Nenagradjeni osnu-tki naj se dvignejo v uradu velesojma od 1. do 15. januarja 1933. Nagrade izplača blagajna velesojm-ske uprave. Vsi osnutki in idejne skice so raz-stavljeni v izložbi lokala v nebotičniku ob Tyrševi cesti do 1. januarja 1933.

Slamičeva trgovina
nas z jestvino založi,
Slamičeva dobra vina
nam krepčajo slabo kri.

Delavci in nameščenci ljubljanskih sku-pin Jugoslovanske Strokovne zveze priredijo v prostorih gostilne (salona) Mrak na Rimski ce-si »Silvestrov večer«. Naši mladi tamburaši kakor tudi, salonski kvartet bodo storili vse, da bo dovolj razvedrila. Drugi tovariši pa bodo skrbeli, da bo tudi kaj smeha. Na sporedu bo tudi petje, šaljiva pošta itd. Z »alegorijaz«, ki jo bodo izvajali naši najmlajši, se bomo poslo-vili od starega leta. Vstopnina bo mamalna. Tova-riše in prijatelje vabimo, da se z družinami udeležijo tega večera.

Ruska Matica. Na pobudo Ruskega znan-stvenega inštituta v Belgradu priredi Ruska Matica v četrtek, dne 29. t. m. ob 20 v prostorih Francoskega inštituta rusko predavanje prof. Tauberja iz Belgrada o predmetu: Društvo na-rodov in pravni položaj ruskih emigrantov. Prof. L. Tauber je znan kot odlični strokovnjak in izvrsten predavatelj. Zato posebno opozarjamo na to predavanje vse prijatelje ruske emigra-cije. Vstop prost in brezplačen.

V Ljubljani so umrli ob 16. do 22. decembra: Prosen Marjan, 4 mesece, sin delavca, Vodovodna cesta 10; Nadbath Karolina, roj. Sterle, 87 let, vdo-va sodnega sluga v p., Celovška 50; Povše Franc, 55 let, kurjač drž. žel. v p., Jeranova 17; Požar Franc, 75 let, hišni posestnik, Linhartova 8; Men-cinger Anton, 45 let, delavec, Bleiweisova (stavba delavskega azila); Novak Neža, 59 let, bivša služ-kinja, Vidovdanska 9; Fakin Zorka, 8 let, hči glas-benega učitelja, Kranj. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Derganc Božidar Valentina, 14 dni, hči ključavničarja drž. žel., Vercovškova 8; Hönlman Ljudmila, 4 mesece, hči služkinje, Moste, Simon Gregorčičeva 8; Hočvar Anton, 64 let, vvarar v Unionu, Rimska 9; Madera Anton, 78 let, mizar, Sv. Florjanska 13; Slodnjak Nada, 22 let, žena pro-fesorja, Jarmikova 9; Tratinč Janec, 65 let, dlnar, Grahovo 83; Konsek Ivana, 48 let, posestnica, Tro-jane 6; Dobnikar Alojzij, sin posestnika, 25 let, Mala Slevica 5; Reme Marija, 8 let, hči posestnika, Zadvor 28, obd. Dobrunje; Maček Franc, 70 let, po-sessnik, Velesovo 6 pri Kranju; Zore Ana, 57 let, žena delavca, Predovičeva 19; Petrič Anton, 58 let, mizar, Notranje gorice 66; Korent Cecilija, 67 let, mestna uboga, Križevniška 7; Ipavec Ivana, 39 let, žena kretnika drž. žel., Jesenice; Rozman Marija, 26 let, postrežnica, Zidovska steza 6; Blatinč An-ton, 39 let, posestnik, Zagradec 7; Rožun Jožeta, r. Pucelj, 70 let, zasebnica, Marijin trg 3; Drvarič Ana, 49 let, perica, Moste, Predovičeva 10; Lack-ner Franc, 5 mesecev, sin gozdarskega čuvaja, Onek št. 22 pri Kočevju.

V mestni klavnici ljubljanski bodo dan-es ob 15 prodajali na prost, stojnici prašičje meso po znatno znižani ceni.

Pumpare, obleke, trenchcoat najceneje: A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Božična prošnja

V največji potrebi se zaradi vosestranske krize nahaja »Dom sv. Terezije za revne otroke« v Za-grebu. Še več sto tisoč Din je plačati za zgradbo, kar se s silo zahteva še pred koncem leta.

Gospodarka tega Doma, mala sv. Terezija od deteta Jezusa, išče pomoči od svojih zvestih pri-jateljev, bodisi s posojili ali milodarji; ona bo Vam izposlala za to prostolnogo blagoslova od božjega Deteta.

Dom sv. Terezije za zapuščene otroke, Zagreb, Vrbovec 35.

»Kmetijska svatba«, žareča v barvah in veličastna v kompoziciji, preprosti veliki in plemeniti portret njegove žene in platno, ki je na njem vpodobil samega sebe s svojim priletnim očetom, vsebujejo brezprimerno samoniklost, ki se z njo že na prvi pogled presenetljivo razlikujejo od del drugih, ki so se v evropskega umetniških centrih, zlasti v Parizu, sicer naučili slikati, toda ki so obenem pri tem pogosto mnogo preveč izgubili svojega lastnega značaja. V gledanju Toneta Kralja je nekaj, kar spominja na veličastnost onega drugega ljudskega slikarja v najboljšem smislu besede, Tirolca Al-bina Eggerja, Lienz. Toda Kraljev kolorit je čis-tejši in zvočnejši in predvsem vselej. Njegove kompozicije, vzete iz njegove neposredne vsakda-nje okolice, kažejo na posebno sposobnost za ven-dek slikarice. One so široke in kretnjane in stenske prežete dobrodojne čustvenosti brez slabotnosti. Njegov stil se je osvobodil vseh anekdotičnih pos-transkih stvari in govori v skromnem, prečišče-nem, ritmičnem jeziku oblik. Ta jezik je tako obrzdan, da se začuditi, zlasti če pomisliš na mla-dost leta 1900 rojenega Kralja. Če bo jugoslovans-ka slikarska umetnost sedanjega časa sploh kdaj rešena iz francoske onake, da bi se prosto in svo-bodno povzpela do monumentalnosti jugoslovans-kega slikarstva, potem bo vodeči primer Kralja brez dvoma nanjo vplival. — H. v. M.

Op-gange (Napredke): Lahke in čeden je pastel Milivoja Uzelca »Portrete, nenavadna v poj-movanju in izvedbi je Tone Kraljeva risba »Faust«. Res je škoda, da reprodukcija Matije Jamove si-like »Napajanje« prikazuje vrednosti barv baš na-sprotno originalu. Ta slika je v resnici barvna in barvi bi tonu, ima mnogo modrine v vselem raz-položenju in mnogo rumenine v poletnem žaru. Pokrajnina Milana Konjovića je malo Van Goghov-sko namazana, toda vendar z velikim gledanjem na barvo in izdelavo. Portretno poprsje žene ki-

Mariborske vesli:

Kako je z davkom na nezazidane parcele?

Stor vedno bolj zapletena

Maribor, 28. dec.

Kakor smo že svojčas poročali, je tožila neka stranka mariborsko mestno občino na vr-nitev zneska, katerega je plačala mestni občini iz naslova davka na nezazidane parcele. Ta stranka se je v svoji tožbi pozivala na neke razsodbe državnega sveta, iz katerih je po mnenju te stranke razvidno, da je bilo iztirje-vanje davka na nezazidane parcele nezakonito. V tozadnji pravdi je ugovarjal zastopnik mestne občine dr. Müller nedopustnost pravne poti trdeč, da ta zahtevke ne spada v okvir pri-vatnopravnih sporov, kar je bil davek pred-pisan od upravnih oblasti ter iztirjan in uporabljen v samoupravne namene in občinske po-trebe. Dokazoval pa je tudi, da svoječasne od-

Dva jubileja vrliga moža. Ugledni in spoštovani kletarski mojster Stajerske vinarske zadruge v Mariboru g. Ivan Gerlič je slavil te dni dva pomembna žvljenska jubileja. Prazno-val je svoj 75 letni rojstni dan in obenem 50letnico svojega službovanja v enem in istem podjetju, ki je pač prešlo v druge roke, obrd-žalo pa je istega kletarskega mojstra. G. Gerlič je polnih 43 let služboval pri veletrgovcu z vinom Küsterju. Ko je pred 7. leti kupila od Küsterja podjetje Stajerska vinarska zadru-ga, je ostal g. Gerlič tukaj nadalje v službi ter je posvetil vse svoje izkušnje in v sposobnosti no-vemu podjetju. Kljub visokim letom je jubilat še telesno in duševno mladeniško krepak in čil. Želimo mu še mnogo let v zdravju in veselju!

Seja mestnega sveta se vrši jutri v petek, 30. t. m. Na dnevnem redu so običajne tekoče zadeve.

Mnogo grmenja... Od mestnih podjetij smo si mnogo obetali spričo velike živahnosti, ki jo je razvijal svoječasno reorganizacijski odsek. MP bodo preobrazila mestno gospodar-stvo, prihranila bodo občini težke jurje itd. skratka vse mogoče smo si obetali od MP, ki naj bi pričela posloovati s 1. januarjem. No sedaj, ko je 1. januar tu, pa pravijo strokovnjaki v občinskem gospodarstvu, da bo ostalo še vse nadalje pri starem. Na mestnem knjigovodstvu bodo delali in vodili občinsko gospodarstvo ka-kor doslej, pri upravnih posameznih občinskih podjetij ni bilo dosedaj nobenih izprememb ter bodo tudi v bodoče poslovali po dosedanjih na-čelih in smernicah. Vse nečestvilne seie bivšega reorganizacijskega odseka niso mnogo poma-gale in vsa dobra volja je bila doslej zaman.

Iz sodne službe. Sodnik Franc Logar je bil premeščen od mariborskega okrožnega so-dišča k okrajnemu sodišču v Konjicah.

Ljudska univerza v Studencih. Drevi v četrtek bo v Ljudski univerzi v Studencih ob 19 predavanje učitelja Ivana Robnika o temi: »Nič je in nič nis. Resno razglabljanje v šaljivi obliki.

Izum domačina. Vpokojeni detektiv Fran-jo Čoš je izumil varnostni signal za cestna križišča in železniške prehode. Po komisijem ogledu izuma o stv. ri še poročamo.

Otvoritev nove skakalnice pri Sv. Lo-vrencu na Pohorju bo začetkom februarja 1933.

Silvestrov večer »Jadrana« bo v Narod-nem domu s pestrnim sporedom.

Planinci se zbirajo. Kakor smo svoje-časno že poročali, se vrši kongres vseh jugo-slovanskih planinskih društev pričetkom pri-hodnjega leta v Mariboru. Zborovanje planin-cov bo 6. januarja ter se vrši ob 9 popoldne v hotelu Orel.

Poroke. V zakonski pristan so zajadrali v zadnjem času: Welle Frančišek in Stanjko Elizabeta, Celofiga Mihael in Brišar Marija, Deužman Karl in Breznik Angela, Šmigoc Jožef in Šeruga Marija. Mladim parom želimo obilo sreče in blagoslova.

Boben poje. Dne 9. januarja bo na mari-borskem okrajnem sodišču dražba nepremičnin zem. knjiga Grajska vrata št. 474. Cenilna vred-nost znaša Din 852.570,80. — Dne 6. februarja bo na istem sodišču dražba nepremičnin zem. knjiga k. o. Jurški vrh 22 in k. o. Pesnica vl. št. 55. Vrednost: Din 88.368.— 47.604,60 in 9339,75. Najmanjši ponudek je Din 97.008,74.

Obstreljen. V Voseku je bil hudo ranjen posestnik sin Anton Belna. V nekem sporu je padel strel in Belna je bil zadet v desno stran prsi. Kroglja je obitala v telesu. Ranjenca so prepejali v mariborsko bolnišnico.

Poledica nagaja. Že nekaj dni so vse ceste pokrite z opolško ledeno plastjo, ki silno ovira promet. V mestu, kjer morajo hišni last-niki posipavati hodnike z žaganjem, peskom in

ločne državnega sveta iz raznih razlogov niso bile pravilne in da torej v tem oziru ne morejo odločevati. Okrajno sodišče v Mariboru je mestno občino obsodilo na vrnitev plačanega davka z utemeljitvijo, da je predmetni spor popolnoma zasebnopravnega značaja in da so odločbine v tem oziru razsodbe državnega sveta v Belgradu. Radi tega je zastopnik mestne ob-čine vložil priziv proti sodbi ter je sedaj okrožno kot prizivno sodišče v Mariboru skle-nilo, da se predmetna tožba radi nedopustnosti pravne poti zavrne. Spor za davščine je spor za javnopravne dajatve, ki spada samo pred upravno oblast ter je to razvidno tudi iz člena 149. zakona o neposrednih davkih od 8. 2. 1928. — S to zadevo se bo mogoče moralo baviti še najvišje sodišče.

pepelom, nevarnost še ni tako huda, nevarnejše pa je na podeželskih cestah; ljudje in živina sila trpi, pa tudi avtomobilom nagaja gladka ledena skorja. Poledica je zakrivila doslej že dokaj resnejših nezdod. V Mariboru se je po-nesrečil v Slovenski ulici 70letni Boštjan Lo-zinšek. Pri padcu je šla leva roka na dvojce. — V Koških si je zlomil desno nogo 24letni de-lavec Izidor Kolar. V Dobrocih pa je padel na ledu 7letni Tomažek Gredel ter si zdrobil kost na desni nogi. Vse tri ponesrečene so spravi-li reševalci v mariborsko bolnišnico.

Redni občni zbor tovarne za špirit v Ra-čah pri Mariboru se vrši dne 17. januarja ob 11 popoldne v prostorih podružnice Ljubljan-ske kreditne banke v Mariboru.

Podlegel. V terek ponoči je umrl v ma-riborski bolnišnici Jožef Pesek, posestniški sin iz Cirkove, ki je bil na Stefanovu v prepiru za-boden. O žalostnem slučaju smo že v večeraj-njem »Slovenec« poročali. Državno pravdnštvo je odredila obdukcijo pokojnikovega trupla.

Ponarejene 10 dinarske kovance so za-sledili v Krčevini. Dobil je takega nepravga kovača neki podporočnik v gostilni ki je za-menjal metulja. Novec je ponarejen zelo spretno ter se loči od pravega le po zvenku in nekoliko večjem premeru.

Okradeni sluga. Občinskega slugo Karla Walha je obiskal na njegovem stanovanju v Tomšičevi ulici ta. ki mu je odnesel iz so-be kovček z obleko, dokumenti in prihranki v znesku 1500 dinarjev. Za tatom manjka doslej vsaka sled.

Uboj v Lancovi vesi pred sodiščem. Na Jožefovo so imeli letos v Lancovi vasi žalosten praznik. Fantje so se stegli med seboj, ena sku-pina je preganjala drugo ter jo nagnala na dvorišče posestnika Blaža Šimenka, ki se je po-tegnil za preganjanje. Ko so napadali pričeli trgtati od njegovega plota late, se je Šimenk razjezil ter udaril z nekim trdim in težkim predmetom Antona Habjančiča preko plota s tako silo po glavi, da je počila lobanja. Habjančič je pod silo udarca padel na tla in kmalu izdihnil. Včeraj je opisani dogodek našel svoje nadalje-vanje pred malim senatom okrožnega sodišča v Mariboru, pred katerim se je zagovarjal posest-nik Šimenk radi uboja. Obtožnica mu je očitala dejanje, kakor smo ga opisali zgoraj. Šimenk pa je tajil, češ, da je zadal pokojnemu Hab-jančiču smrten udarec nek drugi fant. Vendar so priče njegov zagovor zavrgle — Obsojen je bil na 4 leta robije in 4 leta izgube častnih pravic.

30 jurjev ali 9 mesecev ričeta. Na tiho-tapski strasti ne bolelojamo samo prebivalce, na naši strani severne meje, ampak tudi onstran in čestokrat se zgodi, da zasajo naši varnostni organi avstrijske državljane, ki prodajajo pri nas tihotapsko robo. Včeraj so imeli šentpeter-skí oроžniki tako srečo, da so naleteli na dvo-jico tihotapev iz Avstrije, ki sta krošnjarila po hišah z vžigalniki, kamenčki, cigaretnim papir-jem in svinilnim naglavnimi rutami. Oba, po-sessnika Lojzeta Grlica in delavca Alojza Potoč-nika, so čuvarji postave aretirali ter ju privedli s tihotapsko robo vred na mariborsko carinar-nico. Tu so jim v sorazmerju z vtihotapljenim blagom diktrirali kazen: Vsak 30 jurjev ali 9 mesecev ričeta. Malo sta se oba prestrašila hude kazni, po krajšem premišljevanju pa sta se odločila za ričet...

Ptui

V smrt... Samoumor je izvršila 22letna Liza K. iz Polencev. Izpila je precejšnje količino misnice in je kmalu nato v strašnih bolečinah izdihnila. Vzrok dejanja ni znan.

Tatovi na deželi. V Naraupah so se pojavili tatovi, ki so že delj časa strah tamošnjem in okoliškemu prebivalstvu. Ovdabe se v tem oziru množijo. Pred dnevi so ukradli posestniku Juriju Vuku večje število kokoši in nekaj perila. Vuk ima preko 600 Din škode.

Mežiška dolina

Guštanj. Zvonovi pojo... Na Selovcu je umrl posestnik Guštenčnik, p. d. Mrak. Pred štirimi te-dni mu je umrila hčerka edinka, stara 7 let. Na skednju jo je zagrabila transmisija in jo ubila. Mož pa je tako žaloval za otrokom, da je tudi on šel za njo. Dobil je vnetje možganske mreže in umrl. Naj počiva v miru! — Občinski proračun trga Guštanj znaša za 1933 Din 180.000. Za socialno skrb-stvo je namenjenih 69.000 Din. Prav čedna vsotica. — V četrtek 22. decembra je delil odbor za po-mošč ubogim in brezposelnim, najpotrebnejšim v občini, oziroma fari, darove, katere je zbral med ljudstvom. Razdelilo se je živeža in denarja v vred-nosti nad 4000 Din. Naj dobri Bog plemenitim do-brotnikom tisočero povrne!

Ježica

Katoliško prosvetno društvo priredi na Sil-vestrov večer v Društvenem domu več pevskih točk, kupletov, deklamacij itd. Vse prijatelje vabimo, da se Silvestrovega večera udeležijo. Pričetek ob 8.

Nove davščine. Občinski odbor je sklenil v novem letu pobirati pašnjaki tako za vse use, za odvezane ali privezane po 25 Din. — Na vino se bo pobirala občinska trošarina po 50 par od 1 litra. Na direktne davke se bo pobirala doklada 85 odstotkov od 100 Din. V...

Dnevna kronika

Kolki
protituberkulozne lige

Naznanilo!

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z. o. z.
se je preselila z dnem 28. dec. 1932 z Miklošičeve
ceste 7
v poslopje Gospodarske zveze v
Ljubljani — Tyrševa (Dunajska)
cesta 29
in se cenjenim odjemalcem priporoča še v nadalje.

Kolki so postali v vseh kulturnih državah v protituberkulozni borbi zelo pomembno sredstvo za pridobivanje denarnih virov. Postali so pravi prostovoljni ljudski davci za pobijanje tuberkuloze. Leta 1904 je bil v Danski izdelan prvi kolek, ki je že prvo leto prinesel 75.000 danskih kron izkupička. Danes prinaša pri tri in pol milijona prebivalcev letno 9 milijonov dohodkov. Švedska in Norveška sta vpeljali kolek l. 1907. l. 1913 Švica, po vojni pa je postal kolek doma v vsej srednji Evropi. V Ameriki se proda kolek za nad 5 milijonov dolarjev letno. V Franciji je bilo v letih od 1925 do 1929 prodanih za 52 milijonov frankov protituberkuloznih kolekov. V l. 1930 je razprodaja kolekov zbrala 25 milijonov frankov za protituberkulozno skrbstvo. Z izkupički kolekov so zgradili in vzdržujejo veliko število protituberkuloznih dispanzerjev. Osnovna protituberkulozna liga se obrne na slovensko javnost s prošnjo, da pripomore njenam stremljenjem z odkupom kolekov. Za Novo leto naj velja geslo: »Na vsako novoletno voščilo kolek lige«. Izkupiček iz prodaje kolekov je namenjen za ustanavljanje protituberkuloznih dispanzerjev. Zato naj vsako kupo naše kolke.

Kolki so po 50 par. Naročite jih na naslov: Osnovna protituberkulozna liga v Ljubljani, Miklošičeva c. št. 20. Na prodaj bodo tudi po trafikah v krajih, kjer obstojajo organizacije protituberkulozne lige.

Pokvarjeni lantiči
Kamnik, 23. decembra.

Oni teden je bilo izvršenih v Kamniku par tatin in nihče si ne bi bil mislil, da so tatovi še mladi šolobvezni lantiči. Pri svojem tatinskem poslu pa niso imeli sreče, ker so orožniki dva prijela baš o pravem času, ko sta s plenom natovorena jela mala slovo od kamniške okolice. Bila sta to brata Ivan in Stefan. Kljub svoji mladosti pa sta oba že izkušena in znana tatovi in obetala postati prava mojstra v tej obrti. Ivan je star šele 13 let, pa ima na vesti že cel tucat večjih in manjših tatvin in je bil že dve leti v pobiljevalnici. Stefanu pa je 11 let, ima pa v svojem devet leti starejšem bratu izvršnega učitelja, katerega pa bo, kakor vse kaže, v naglenuju k slabemu že prekosil. Oba ima že v evidenci okrajno sodišče, da ju odda v pobiljevalnico. Doma imajo velik križ z njima, ker sta neubogljiva in kradeta ko srake.

Pred kratkim sta jo kar na tihem pobrisala od doma in se domenila, da pojdeva pogledat v neposredno bližino svojega rojstnega kraja, v prepepo letovišče kamniško. Na široki cesti sta srečala par let starejšega znanca, pristno ljubljanske srace iz predmestja, vredno družbe dišne bratovske dvojice. Ta je bil takoj pripravljen, da se jima pridruži, ker v troje gre posel lažje izpod rok.

Vsi trije nepridipravi so v zgodnjih jutranjih urah prišli beračiti po Kamniku, zraven pa so si ogledovali, kje in kaj bi se dalo izmakniti. Ob 8 so se oglašili v neki hiši v Maistrovi ulici. Medtem ko sta brata motala okrog gospodinje in jo prosila za podoro, čez, da sta brez staršev in doma, je tretji član dišne trojice neopazno stopil v nezaklenjeno klet in prišel krasli, kar mu je prišlo v roke. Vzel je dva nahrbtnika, tri velike kozarce marmelade, kletce, sveder, dleto in še več drobnarij. Vse je slaliti v nahrbtnik in na ulici počakal oba brata, nato pa so šli zopet naprej po poslu. Na Suti so zopet uporabili isto taktiko, ki jim je popolnoma uspela. Brata sta s prosjenjem zamotila gospodinjco, starejši drug pa je medtem odnesel iz shrambe 12 kg jabolč. Morda so izvršili še več tatvin, katerih pa lastniki niso prijavili ali pa jih še niso opazili. Ukradene predmete so gotovo skrili na kakem skritem kraju, da si jih pozneje razdelijo.

Medtem je bilo orožnikom naznanjeno, da je bilo zgodaj jutraj vplomljeno v skladišče tovarne goščice »Ela« na Suti. Tatovi so odnesli okrog 25 kg marmelade v dozah od 1 do 5 kg v skupni vrednosti 1000 Din. Orožniki so odkrili pod oknom sledove čevljev, ki so bili dolgi komaj 26 cm. Ker je bila tudi luknja v oknu, skozi katero je bilo vplomljeno v skladišče, tako majhna, da bi komaj zlezal slozi nji desetletni otrok, je bilo takoj jasno, da so vplomili otroci. Orožniki, ki so zvedeli tudi za tatvine v Maistrovi ulici in na Suti, so se takoj podali na kolesih zasledovat mlade tatove. Ti so si medtem plen razdelili. Starejši, ki je bolj poznal vrednost posameznih ukradenih predmetov, si je ohranjal skoraj vso marmelado iz znane tovarne »Ela«, ostalo pa je izročil bratoma in jima dodelal, da je boljše, ako grede ločeno proti Ljubljani. Sam je šel najbrž po cesti proti Domžalam. Brata pa sta krenila čez Podgorje, kjer ju je zasledil orožnik. Ukradene predmete so vrnil lastnikom, lantiča pa namočili proti domu, kamor sta se vrnila šele čez tri dni z novim plenom. Prinesla sta 10 kg fižola in 30 Din denarja. Za tretjim nepridipravom, ki je bil gotovo bolj prebrisani, pa je zmanjkala sled in ga lozljaj še niso našli.

Koledar
Četrtek, 24. decembra: Tomaž, škof, mučenec; David, kralj; Kalist, mučenec.

Novi grobovi
+ V Bizoviku pri Ljubljani je umrl g. Ivan Bricek, posestnik, blaginjak Prost. gas. društva in bivši občinski odbornik. Pokopali ga bodo danes ob 3 popoldne na pokopališču v Bizoviku. Blag mu spomin! Preostali naše žalje!

Ostale vesti
— Jubilejne nagrade, ki jih je dne 23. l. m. našim naročnikom prisodil žreb, se še nakazujejo ozirajoč vpisujejo v dobro pri naročnini, s čimer se stinja največ nagradencev. Vljudo prosimo, da se tudi ostali p. n. naročniki v najkrajšem času izjavijo, kako naj se vporabi prisojena jim nagrada. Vsako tozadevno željo bomo radevolje vpoštevali, prosimo le, da vsote ne deli v manjše zneske, ampak v celoti obrne v zaželjeni namen. Celoten račun jubilejnih nagrad želimo zaključiti z 31. decembrom, zato ponovno prosimo takojšnje odločbe.

— Odkritje spominske plošče odličnemu slovenskemu načelniku spominske plošče na rojstni hiši hrvaškega arheologa in pisatelja frančiškana fra Stjepana Zlatoviča, ki je živel od 1831 do 1891. V cerkvi dr. Mileta, kako odlični in vzoren redovnik je bil pokojni Zlatovič. Nato je odšla več tisoč broječa množica pred rojstno hišo, kjer je imel slavnostni govor kanonik Kambač. Po govoru je bila odkrita spominska plošča. Zvečer je bila slavnostna akademija.

Obilja dela dolg. Iz Gornjega Grada nam poročajo: Casopisje je poročalo, da se nam obetajo zopet novi davki. Vprašanje je seveda, kako bo naše obubožno ljudstvo zmoglo še nova bremena. Vendar pa, ker se namerava z njimi omiliti brezposelnost, je njihov namen nadvse hvalvreden. Nadejamo se, da bo zlasti naš okraj imel od njih mnogo koristi. Nedvomno bodo mnogo pripomogli k realizaciji velikopoteznega gospodarskega načrta znanega nam moža iz dobre krščanske hiše. Tako upamo, da se bodo že prihodnje pomlad pričele delati obljubljene ceste Ljubno—Kramerica—Črna, Solčava—Koprivna—Železna Kapla, cesta čez Lipo na Vransko itd. Nadalje upamo, da se bodo sedanje ceste tudi znatno razširile, kakor nam je bilo istakato obljubljeno. Potrebno bi bilo v doglednem času izposlovati tudi železniško zvezo iz Smartnega ob Paki mimo Gornjega Grada na Kamnik. Tudi vprašanje regulacije Savinje in njenih pritokov ter mnogo drugih točk tega gospodarskega načrta še vedno čaka rešitve. S temi javnimi deli bo dana lepa prilika za zaslužek vsem brezposelnim iz našega okraja utihnili pa bodo tudi godrnjači, ki venomer zabavljajo, čez da obljuba dolg dela in da od samih obljub še nikdo ni bil sit.

— 34 dijakov so opustili z belgarijske gimnazije na koncu prvega polletja zaradi slabega uspeha v šoli.

— Pogreša se od 8. novembra 1932 g. Ivan Bulovec, prejemnik dohodarstvenega urada. Obleden je bil v sivo obleko. Pri sebi ni imel niti kравate. Govoril je večkrat, da bo šel na Stajerske. Če je komu kaj znanega, naj blagovoli sporočiti njegovi hčeri na naslov: Minka Bulovec, Ljubljana 7, Aljaževa cesta 11.

— Luč z gora. Iz življenja mladega fanta. Spisal Fr. Weiser D. J. Poslovenil Jože Jagodica. S šestimi slikami. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena brož. izdava 15 Din. — Ni kmalu povesti, ki bi bila tako sodobna in tako fantovska kakor »Luč z gorac. Mlad študent, ki ima verne starše, pride iz lepih sončnih gorskih krajev v vele-mesto. Vse mu je tuje, neumljivo. Njegovi tovariši bi ga radi spravili za seboj na kriva pota. Življenjsko resnično in psihološko globoko nam riše pisatelj boje mlade duše, ki pri vseh prerazčunanih zapeljivostih ohrani čistost in vero neoskrnjeno. Pri tovariških zračnih njegova fantovska pobojnost in odločnost imponirata, njegov ugled raste. O Marijini kongregaciji začno govoriti s spoštovanjem. Vsem, ki še niso popolnoma pokvarjeni, je ta mladi fant močna opomba v borbi za krepost. Kako lepo je pisatelj orisal ljubezen do domačih planin, do matere, do domačih krajev in ljudi! Kakor da bi čital zgodbe našega študenta, ki se ustavlja brezverskemu toku. Prevod je ugaljen, lep. Za dijake in druge fanie prav lepo noveletno darilo.

— Redki so prijatelji in zato jih ne smemo pozabiti, ker edino oni pomagajo človeku v ne-rešitvi. Kresival »Bayer« je eden takih, na katerega se moremo zaneseti, ako dobimo prehlad in kašelj. On nam sigurno in hitro pomaga.

— Originalni cvček bi radi? Unionska klet. Vam nudi cvček sijajne kakovosti.

— Da si nabavite DR. CERNETOV POSLOVNI KOLEDAR je sedaj zadnji čas, zaloga se krči. — Din 30.— v trgovinah.

Celje
— Silvestrov večer. Zdravni klub v Celju priredi Silvestrov večer ob pol 9 v prostorih Ljudske posojilnice. Poleg solosepov, ki jih bosta pela g. Koren in g. prof. Močan, je na sporedu še prvovrsten kvintet. Za veselo in prijetno razpoloženje je preskrbljeno z najnovejšimi in izredno zabavnimi burkami. Vse večer bo igral prvovrsten Jazz-orkester. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Aeroklub, mestni odbor v Celju bo imel drevo ob 8 v klubovi sobi v Celjskem domu redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

— Poročili so se: Ing. Satran Eduard, rudniški upravitelj v Zenici in Pogatschnig Ruta, hči rudniškega nadsvetnika v Celju; Lužar Ludovik, slikar v Medlogu in Mir Antonija, tovarniška delavka v Medlogu; Stanič Josip, ključavničar na Sp. Hudini in Zgomba Josipina, hči železničarja v Košnici; Drogenik Franc, posestnik in gostilničar ter župan v Imenem in Marija Strah, hči župana v Podčetrniku; Korteš Anton, podpredsednik finančne kontrole v Skoplju in Trojer Frančiška, posestnica v Železnikih.

— Avtomobilisti in motociklisti pozor! Predstojništvo mestne policije razglasa: V smislu čl. 47 (izpremenjen čl. 106) taks. in pristojbinskega pravilnika oziroma § 28. pripomba c zakona o taksah (Sl. list 32-1932) morajo prijaviti lastniki do 31. I. 1933 naslednja vozila, ki se nahajajo v območju predstojništva mestne policije v Celju: 1. vsa motorna vozila — pri, taksa za avtomobile 100 Din; za motocikle 50 Din; 2. fjačerske (polifjačerske) vozove, pri, taksa 25 Din; 3. bicikle, prijavna taksa 5 Din. Izvezeta so odjavljena vozila (sl. 47. toč. 37 cit. zakona). Neuporabna vozila je prijaviti v 15 dneh od dne popravila. Prijavne tiskovine se dobijo pri gornjem uradu.

— Dražba gnoja v mestni klavnici. Mestna občina celjska bo 5. januarja 1933 ob 9 popoldne v pisarni mestne klavnice v Klavniški ulici št. 3 prodajala potom javne ustne dražbe najboljši ponudniku ves v klavnici v letu 1932. pridelan gnoj proti takojšnjemu plačilu ponudnega zneska. Interesenti se vabijo da se udeležijo dražbe ter se obveščajo, da daje podrobnejše glede množine gnoja, odvosa in drugo upravn. klavnice med običajnimi uradnimi urami.

— Z drevesa je padel večeraj 27 letni delavec Albert Žvižaj v Trnovljah, pri tem dobil težje poškodbe, da so ga morali prepeljati v tukajšnjo javno bolnišnico.

— Psiček se je izgubil. Se pred razglasom splošnega pasjega kontumaca se je izgubil mlad, rjav, zelo živahen psiček, ima črn gobček in sliči na ime Bobi. Pošten najditelj naj ga odda proti primerni nagradi v naši poštni zbirnici Cankarjeva ulica 4.

Vransko
Podmladek Rdečega križa osnovne šole na Vranskem je letos za božič razveselil 104 revnih otrok. Razdelili smo jim 22 volnenih jopičev, blaga za 25 toplih obleke, 2 para čevljev in precej nogavic in toplega perila — v skupni vrednosti 2900 Din. — Vsem blagim dobrotnikom, ki so nam pomagali vsaj za silo oblačiti naše najpotrebnejše, tem potom še enkrat iskrena hvala!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE
DRAMA
Začetek ob 20
Četrtek, 29. dec.: VODA. Red B. Petek, 30. dec.: Zaprti.
Sobota, 31. dec.: UTOPLJENKA. Izven. Znižane cene.

OPERA
Začetek ob 20
Četrtek, 29. dec.: ADEL IN MARA. Red D. Petek, 30. dec.: Zaprti.
Sobota, 31. dec.: PRI BELEM KONJICKU. Izven.

Sport
Nove maže za smučarje

Pred dnevi so Norvežani presenetili vse sportno javnost z vestjo, da v Innsbrucku ne bodo startali. Evropsko smučarsko prvenstvo brez Norvežanov! To je bila vest, ki je vplivala kot bomba. Dosedanji prvaki in tudi učitelji ne bodo startali. Kot vzrok, da ne startajo so navedli težko gospodarsko krizo. Za udeležbo svojih smučarjev na olimpijadi v Lacke Placide so Norvežani izdali veliko denarja. Za Innsbruck ne zmorejo več takih izdatkov. Za odpovedjo se sicer skrivna nekako tudi tih protest proti novemu načinu tekmo-vanja. Kajti Norvežanom prav gotovo ne prija smuk in slalom. Sedaj se je po oglašil eden izmed slavnih norveških tekmovalcev, ki sedaj sodeluje kot sportni urednik pri »Idrots Bladette, Dagfin Charlsen. Odločitev Norveške smučarske zveze kritizira in pravi, da nikakor ni pametno, da norveški tekmovalci ne nastopijo v Innsbrucku. Med drugim tudi pravi, da se je na Norveškem razvila prava smučarska industrija, ki zasluži letno milijone z izvažanjem smuču in drugih predmetov, ki so nujno potrebni pri smučanju. Najboljši propagatorji za to blago so pa rayno tekmovalci, ki z vsako zmago dokažejo, da so njihove sportne potrebe brez konkurence. Zlasti velja to za maže. V izdelovanju in uporabljanju maž so še danes Norvežani neprekosljivi mojstri. Na vseh dosedanjih tekmah so to dokazali. Oni s svojimi domačimi izdelki vedno deske prav namazejo. V zadnjem času so jim prišli konkurirati Nemci. Tudi oni so pričeli izdelovati maže. Kdor pozna Nemce, ta ve, da so oni v svojih izdelkih temeljiti. Toda norveške konkurence ne morejo izpodrinuti, ker so pač tekmovalci še vedno oni, ki odločujejo v mažah. Oni so kriterij za maže in tudi za smuču. Radi teh dejstev opozarja Charlsen svoje rojake, naj bodo previdni. Kakor hitro ne nastopijo njihovi tekmovalci, bo to škodovalo norveško smučarsko industrijo za težke milijone. Konkurenčni narodi bodo dokazali, da gre tudi brez Norvežanov.

Norvežani so pa upravičeno boje ostale konkurence. V smučanju sicer zaenkrat res ne, toda v svojih industrijskih izdelkih so pa naleteli na ostro konkurenco. Nemci, Čehi, za njimi počasi tudi ostali narodi dosledno uporabljajo svoje domače izdelke. Tako da se počasi majo Norveška oblast nad smučarji. Tudi pri nas izdelujejo razne smučarske potrebščine. Precejšnje je število obrtnikov, ki žive od izdelovanja smučarskih potrebščin. Smučanje namreč ni samo zabava, temveč tudi dober vir dohodkov. Izdelovalci smuču za-služijo čedne vsote. Za njimi ne zastajajo naši hotelirji in gostilničarji v krajih, kjer je lep smučarski svet. Le v eni stvari smo bili navezani na inozemstvo. To so bile maže!

Bilo je sicer že par poizkusov, ki se pa niso obnesli. Vse dosedanje maže, ki so bile izdelane pri nas doma, se niso uveljavile. Tekmovalci jih niso hoteli uporabljati. Radi tega jih tudi ostali smučarji-turisti niso uporabljali. Toda kakor vedno, po par neuspešnih poizkusih, se končno enemu je posrečilo. Ravno danes so prišle v promet nove maže, pod imenom »Tempoc. Izdelal jih je eden naših najstarejših tekmovalcev, g. Lado Tinta. Dolgo let je poizkušal, mešal, dokler končno ni pogruntal pravo zmes. Izdelal je maže za vse vrste snega, še celo univerzalni »Findale je pripravil. Skratka, po parletih poizkusih smo dobili tudi mi Slovenci lastne maže. Prav gotovo smo posneli ostale narode in v prvi vrsti forsirali domač izdelek, zlasti, ker ne bo zastajal za drugimi inozemskimi produkti. Za »Tempoc maže so se že izrekli naši najboljši smučarski strokovnjaki. Kakor hitro bo zapadel sneg, kar menda ni več daleč, bodo tudi vsi ostali, katerih je lepo število, priznali uporabljivost nove maže. Poleg ostalih prednosti ima tudi to, da je skoraj za polovico cenejša od inozemskih produktov. Cenejša in nič slabše, zakaj ne bi potem pričeli uporabljati »Tempoc maže?

Naznanila
Šišensko prosvetno društvo priredi na Silvestrovo ob 8 zvečer v samostanski dvorani zelo zabavno burko »Krispin in Fridolina, na kar občinstvo že danes opozarjamo. — Vstopnice se dobe v petek popoldne in soboto čez dan v samostanu.

Silvestrovanje društva »Kрке« pri Mikliču bo menda edino silvestrovanje v Ljubljani, ki bo brez vstopnine. Spored je zelo pester. Igral bo šramel »Grafike«, še posebej pa bo skrbel za zabavo režiser v p. g. Poyhe, ki bo zapel več kupletov. Na sporedu je še več pevskih in klavirskih točk. Nastopil bo tudi harmonikar. Opozarjamo članstvo in prijatelje »Kрке«, da pravočasno pridejo, ker se obeta velk obisk. Začetek ob 8 zvečer.

Občni zbor Krajevnega odbora Jadranske straže v Ljubljani se bo vršil dne 16. jan. 1933 ob 20 v restavraciji »Zvezda« s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo upravnega odbora; 2. poročilo nadzorstvenega odbora; 3. predlogi in sklepanje o absolutoriju; 4. volitev predsednika in članov upravnega in nadzornega odbora; 5. predlogi članov; 6. smernice za bodoče delo; 7. volitev delegatov za oblastno skupščino; 8. slučajnosti. — K občenemu zboru se vabijo vsi člani in prijatelji Jadranske straže. Za potovanje v Ljubljano je odobril minister za promet vsem članom Jadranske straže, ki se udeležijo obnega zborna, polovično vožnjo na dr. železnicah. Člani kupijo na vstopni postaji celo karto, katere velja tudi za povratek, če se izkaže s potrdilom Krajevnega odbora Jadranske straže o udeležbi na obnem zboru. Polovična vožnja velja od 12. do 16. jan. nuarja 1933.

Št. Jernej
Tatvina kolesa. V našem kraju so letos tako pogoste tatvine, da se ljudje dan za dnem pogovarjajo o njih. Vse, prav vse pride prav tatniskim umzovcem! — Ob temnem večeru se je neznan tat splazil celo v župnišče in ondi iz veže odnesel zaklenjeno, okoli 2000 Din vredno kolo g. kaplana Mateta. — Tatvina je vzbudila v kraju veliko ogorčenje in bridko zadelo tudi g. kaplana, ki je kolo uspešno uporabljal v svojem težavnem poklicu in si bo sedaj — vsled pičlih dohodkov — le težko nabavil novo vozilo.

Lep petelin se je na Miklavževu priklatil k posestniku Pušavcu, Domnevajo, da je žival najbrž izgubil kak tat, ki je v temni, Miklavževi noči, tvoril svoje tatinsko blago. — Če petelin do božiča ne najde pravega gospodarja, tedaj bo v praznikih na mizi sedanjega lastnika slovesno zapel svoj: kikiriki!

St. Jernej
Tatvina kolesa. V našem kraju so letos tako pogoste tatvine, da se ljudje dan za dnem pogovarjajo o njih. Vse, prav vse pride prav tatniskim umzovcem! — Ob temnem večeru se je neznan tat splazil celo v župnišče in ondi iz veže odnesel zaklenjeno, okoli 2000 Din vredno kolo g. kaplana Mateta. — Tatvina je vzbudila v kraju veliko ogorčenje in bridko zadelo tudi g. kaplana, ki je kolo uspešno uporabljal v svojem težavnem poklicu in si bo sedaj — vsled pičlih dohodkov — le težko nabavil novo vozilo.

Lep petelin se je na Miklavževu priklatil k posestniku Pušavcu, Domnevajo, da je žival najbrž izgubil kak tat, ki je v temni, Miklavževi noči, tvoril svoje tatinsko blago. — Če petelin do božiča ne najde pravega gospodarja, tedaj bo v praznikih na mizi sedanjega lastnika slovesno zapel svoj: kikiriki!

Uboštvo Indije

Indija, biser v kroni angleškega imperija, ima toliko lepih romanov o svojem pravičnem bogastvu — v resnici pa je to revna dežela, kjer ljudstva trpe pomanjkanje in glad. Seveda je tu mnogo nedopovednega bogastva — Marco Polo je že o njem poročal — toda to je zgrnjeno v roke posameznikov, kakršen je danes n. pr. Nyzam iz Haidarabada, ki velja za najbogatejšega moža na svetu. Ta bajna bogastva, ki so skrita v zakladnicah posameznih indijskih knezov, pomenijo pač najgorenjši kontrast z uboštvom celokupnega indijskega prebivalstva.

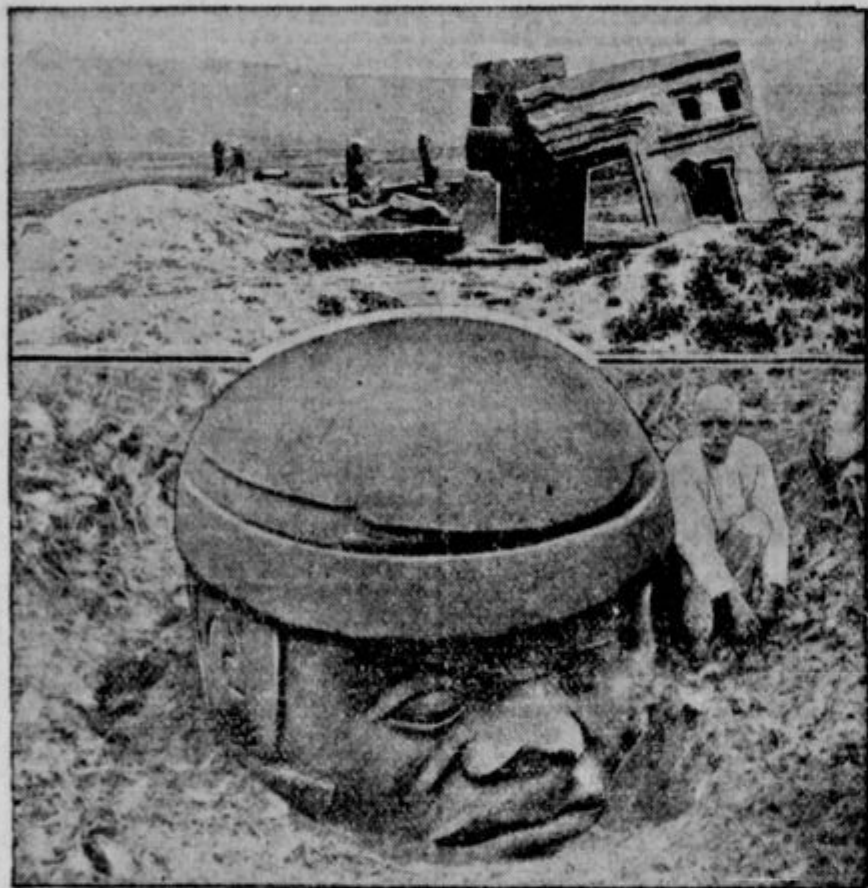
Od približno 350 milijonov prebivalcev Indije je bilo leta 1929.30 le okrog 326.719 mož, ki so prišli na davčno listino. Med temi pa je bilo 45.000 članov združenih trgovskih zbornic in 88.799 uradnikov ter nastavljenec vlade; tako je dejansko bilo le 192.920 državljanov-domaćinov, ki so imeli toliko premoženja, da so mogli plačevati davke.

Vzrokov za tako uboštvo največjega dela indijskih ljudstev moramo iskati pač v prečudni socialni razdelbi kast, v prezgodnjih ženitvah, zraven pa seveda tudi v človeških predpisih. Tako ne more na primer noben Indijec, ki časti kravo, misliti na kako racionalno živnorenjsko gospodarstvo. Tudi se ogromna večina Indijcev vzdržuje pri jedi slehernega mesa, mleka in jaja. Radi prezgodnjih možitev se ženske že v prvi dobi odtegujejo delu; ker pa ima sleherni Indijca visoko število otrok že v prvih letih svoje poroke, se kajpada zelo otežuje gospodarsko delo tudi s strani moža. Izredno bo-

gato potomstvo ima tudi to slabo stran, da je zmerom manj koristnih tal, kjer bi se mogli samostojno udejstvovati. Poljedelski Indijci, po zadnjem štetju namreč vemo, da se bavi 88 odstotkov indijskih domačinov s poljedelstvom in le 10,5 odstotkov se jih posveča industriji. Poljedelska ljudstva Indije se morejo le izvesten del leta s haskom udejstvovati, ostali čas pa jih silijo kmetijske razmere k lenarjenju. Ker kmetijski indijski svet ne pozna strojev in ne gnoji, se njive prečestokrat ne obneso, dasi položijo ljudje vse svoje sile v zemljo. Računi so namreč pokazali, koliko delavnih dni morajo posvetiti, da izvabijo iz zemlje najpotrebnejše. Če seštejemo vse dni od prvega oranja (enega jutra zemlje) pa dalje setve, žetve in mlačve, porabijo Indijci za to 40 dni (seveda ne mislimo tu naravne rasti, ki jo nudi klima, marveč le delo rok), za isto delo pa porabi ameriški stroj komaj en dan! Tako je tudi dobiček indijskega dela 40 krat manjši od ameriškega!

Za življenje ene družine v Indiji je potrebno 5 do 7 juter namočene ali 20 do 25 juter suhe zemlje. Če pa pomislimo na poljedelsko stran Indijcev, pa vidimo, da pride radi visokega števila prebivalstva komaj polovica te zemlje na posamezno družino. Ali je torej čudno, če čitamo tolikokrat o umiranju celih vasi zaradi lakote in če evropski potnik naleti na tolike berače po indijskih mestih in selih!

In vendar ne moremo pri vsem tem prav nič dolžiti indijske vlade! Saj vse stori, kar more! Toda kaj more proti verskim predsodkom in tisočletja starim navadam!

Štiristo let je prešlo, odkar je bilo kraljestvo Inkov uničeno. Tedaj so španski osvobodilci z grozovito neusmiljenostjo ubijali in uničevali... Pizarro si pač ni pridobil slave kot zmagovalca. Saj, se je pod njegovo roko končala visoka, stara kultura... — Zgoraj: Sončna vrata pri Luthuanaco, ki jih je razdeljal potres. — Spodaj: Orjaška slika sončnega boga Inkov, ki so ga izkopali zadnje čase.

„Mila“ kazen

Angleško javno mnenje že od nekdaj obsoja smrt na električnem stolu, ker je baje zelo mučna in razen tega vsaj v posameznih slučajih samo navidezna. Preiskava je večkrat ugotovila, da so bili posamezni zločinci živ, pokopani. Vlada države Nevada je sklenila omiliti smrt obsojencu. Mladi morilec Yvarete Mall je moral pred dnevi prvi poskusiti plinsko smrt. Pripeljali so ga v neprodno zamašeno sobo, katero so v trenutku napolnili s plinom. Strokovnjaki so trdili, da je nastopila smrt takoj in brez bolečin...

Sramota Evrope

Kakor Indijanci v Ameriki tako so tudi Avstralci zapisani z napredujočim korakom civilizacije — smrti. Med tem, ko jih je statistika preteklega stoletja našla še nad milijon, jih danes cenimo komaj na 100.000; v prvi vrsti, pa je temu strahotnemu nazadovanju kriv nečloveški postopek belcev, ki so v pohlepu za zemljo pomorili in postreljali cele vasi avstralskih domačinov.

Ako pravimo n. pr. danes, da so »prebivalci Tasmanije izginili s površja zemlje, se morda ne zavedamo, kako brezsrčni dogodki nove zgodovine se skrivajo za temi na videz plemenitimi besedami. Leta 1830, je bilo v Tasmaniji vojno pravo. Tri do štiri tisoč belcev, vojakov in civilistov, je privrelo od vseh strani na divji lov nad Tasmanci... Šest tednov je trajal lov. Končno so te neoborožene sinove svobodnih planjav pregnali na skrajni zemeljski jezik, kjer je po nekaj letih izdihnila poslednja Tasmanka (katere sliko so ujeli prav takrat se probujajoči antropologi in to nam danes kažejo kot zastopnico najstarejšega kulturnega kroga.)

V Queenslandu je znani francoski raziskovalec De Beauvoir nagovoril pred 60 leti komaj 24 letnega mladeniča, ki pa mu je s ponosom pokazal na dve puški, kjer je imel na kopitih 65 zarez, od katerih je sleherna pričala o smrti posameznih Avstrancev... Tako naslaja so se godila še pred 60 leti do neoboroženih otrok narave! Sicer pa ni danes belci človek nič bolj plemenitega pogleda. Leta 1928, je izvestna družba policije na mestu postrelila 31 »divjih domačinov, med njimi tudi otroke in žene, ker je izginil nekje belci človek. Kaj je ta belci človek zla storil, tega nihče ne vpraša. Kratko malo ga pogrešajo in zdaj naj zanj plača 31 ljudi svoje življenje. Formulirano pa je to sramotjenje takole: »Avstralci so hoteli bežati, ko smo jim v imenu kraja zaklicali, naj počakajo...« Kri teh neboljnih kriči maščevanje nad Evropo!

Klasična Grčija prodaja

Londonski listi poročajo, da je zašla Grčija v hude denarne nepravilnosti. Položaj je tako nevar, da je vlada baje sklenila prodati inozemstvu več svetovno znanih klasičnih kipov. Strokovnjaki pri finančnem ministrstvu so izračunali, da bo na ta način vnovčena Grčija več sto tako potrebnih milijonov drahem.

Zima v gozdu

Leon XIII. — šaliivec

Pred kratkim natienjeni Strozzijski spomini »Leta in ljudje« so ohranili več spominov na izredno duhaprisotno šegavost papeža Leva XIII. Nekoč je bil kot mlad, skromen duhovnik povabljen v odlično rimsko hišo. Jako znan rimski zdravnik je neprestano zbijal šale in veselil povabljenca. Nenaadno je vprašal mladega duhovnika: »Povejte, dragi prijatelj, ali poznate razliko med prelatom in oslom?« Vsi so se zavzeli. Zdravnik je zmagovalno dodal: »No razlika je res površna. Osel ima namreč križ na hrbtu, prelata pa na prsih.« (Nekateri osli imajo na hrbtu temnejšo dlako v obliki dveh podolžnih črt.) Duhovnik se je nasmešnil, zmaljal z glavo in vprašal šaliivca: »A povejte, dragi prijatelj, ali poznate razliko med zdravnikom in oslom?« Vsi so napeli ušesa. Zdravnik je zaman ugibal, a moral skomizniti z rameni: »Razlika med zdravnikom in oslom? Žal, ne poznam nikake razlike!« Duhovnik ga ostro pogleda in odvrne: »Saj sem mislil, da je ne boste poznali. Tudi jaz ne poznam nobene razlike... Splošen grohot je hudo poparil ponesrečenega izzivalca.

Druga smešnica izvira iz poznejših let papeževga življenja. Neki umetnik ga je naslikal. Portret ni bil posebno dober, a Lev XIII. je vendar avtorju naklonil nekoliko prijaznih zahvalnih besed. Ta se je opogumil in papeža zazrosil, da bi se podpisal na portretu: »Samo dve tri besede, prosim. In to so lahko iz evangelija!« Lev XIII. je razumel, da bi hotel slikar na ta način drago prodati ponesrečeno sliko. Vzel je pero in zapisal na sliko: »Jaz sem, ne bojte se!« (Jan. VI. 20.)

Švicarski sportniki so uvedli letos novo sportno vozilo, tako zvanj monobob, ki se je baje izvrstno obneslo, kar se tiče hitrosti vožnje.

Za versko svobodo

Velik protest proti sramotnemu preganjanju mehiških katoličanov se je dvignil te dni v New Yorku v radijski postaji pavlistov. Newyorški škof je prvi protestiral. Za njim se je oglasil newyorški sodnik, ki je ta problem obravnaval z videza lajika in sodnika, pa odločno zanikal veljavnost zadnjih protikatoliških postopkov in postopkov mehiške vlade. Sledila je diskusija, ki jo je vodil pater Parson. Končno so sklenili govorniki in radio-poslušalci, da bodo naslovili eno protestno pismo na zunanjega ministra v Washington, drugo pa predsedniku mehiške države.

Kuharska latinščina

Kancelar oksfordske univerze je po stari navadi zaključil letošnji prvi semester z latinškim nagovorom na nove slušatelje. Na splošno začudenje je izgovarjal latinske besede po načinu, ki je v rabi na celini. To pomeni veliko novotarijo, ker so do zdaj rabili Angleži tako zvano »latinščino kuharic in perice, torej jo izgovarjali prav po svoje. Ta srednjeveška razvada dela angleško latinščino ostali Evropi popolnoma neumljivo. Kancelarju so sledili tudi drugi govorniki. Tako je opustil Oksford zopet eno »sveto izročilo, in marsikateri stari gospod je pač ogorčeno sprejel to vest.

Človek v raketi

Inženjer Nebel je dobil v Magdeburgu mestno podporo za zgradbo rakete, ki bo ponesla prvega zračnega potnika. Raketa bo sprožena na berlinskem letališču na pomlad, kakor hitro bodo nastopile ugodne vremenske razmere. Pruski minister trgovine je rekel izumitelju, da mu ne bo delal ovir, če bo zadostil zahtevam uradnih izvedencev. Potnik bo zletel približno 5 km visoko in se spustil s padalom. Poznejši požkusi bodo dvignili to višino do 20 km. Kdo bo letel, še ni znano. Vsekakor bo dobil ta mož večjo nagrado; in Nebel sprejema že zdaj prijave, da si bo izbral primerne moža.

Gospa dr. teologije Müller-Osuriel, ki je premočkrat nastopala v hannoveranskem parlamentu za siromašne sloje, je svoj državnozborni mandat odložila. Njen odstop je zadel vse ženske organizacije, zatoj poslej bodo zastopane v nemškem državnem zboru.

Zlata gos

Cariniki v Podmoklem blizu Prage so ustavili neko žensko, ki je hotela z gosjo pod pazduho odkorakati v Nemčijo. Gos se je zdela pazniku izredno težka. Odprl jo je in našel notri zlato dragocenosti v vrednosti nad 30.000 dinarjev. Ženska je morala seveda plačati globo radi poskušene izjoza zlata. A do zadnjega je z jokom zatrjevala, da je kupila gos na trgu, jo hotela pripraviti za božič ter di ni ničesar vedela o zlati vsebini. Morebiti bo preiskavi ugotovila resnico te čedne zgodbe.

Učenka meščanske šole vpraša porogljivo svojega učitelja: »Gospod profesor, ali je res, da je bil vaš oče pastir?«

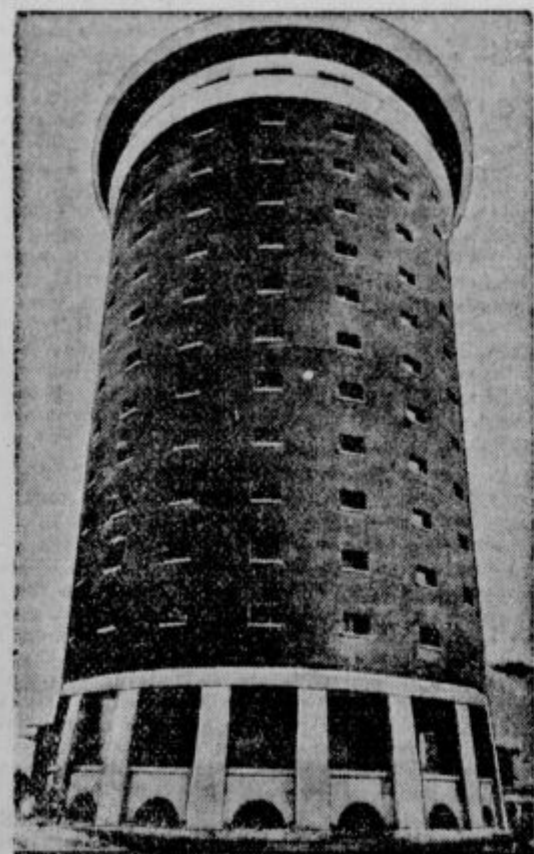
»Res. Zato moram tudi jaz pasti goske...«

Zdravnik: »Ali ste užili škatljico kroglice, ki sem vam jih predpisal?«

Bolnik: »Seveda sem, gospod doktor, toda nikakega učinka še ne čutim. Najbrž se mi škatlja še ni raztopila v želodcu...«

Novi kitajski poslanik za Moskvo dr. Jen, ki je bil doslej vladni zastopnik pri Zvezni narodov.

Hotel pri Sestri (Severna Italija) ima obliko starih grajskih stolpov in sprejema predvsem zimske sportnike na prenočišče. Okolica tega hotela je namreč odlično turistično za smučarje.

Naša zunanja trgovina

Velika aktivnost v novembru

V mesecu novembru t. l. je naš izvoz izredno narasel, kar je v zvezi z vnovčenjem naše letine. Dosegel je letošnji rekordno višino tako po količini kakor tudi po vrednosti: znašal je 278.827 ton za 359,5 milj. Din. Tudi v primeri z novembrom lani je bil izvoz letos znatno višji, to povečanje je dosegel pri količini 5,7%, pri vrednosti pa 2,9%.

Nasprotno pa je uvoz v novembru dalje padel, saj je znašal samo 86.746 ton v vrednosti 231,64 milj. Din. V primeri z novembrom lani je po količini padel za 8,9%, po vrednosti pa za 24,9%.

Glavne količine našega uvoza so bile naslednje (v milj. Din, v oklepajih podatki za oktober 1932): sirov bombaž 6,9 (11,9), bomba, predivo 17,7 (14,9), tkanine 12,9 (18,25), nepredelano železo 1,9 (3,1), pločevine 2,85 (4,0), razni popolnoma izdelani predmeti 10,5 (11,25), volna sirova 1,4 (1,8), volneno predivo 5,45 (4,7), volnene tkanine 7,7 (12,8), svilen predivo 5,1 (4,5), sirova nafta 11,0 (4,4), nepredelane kože domačih živali 6,7 (5,5), riž 6,6 (5,05), kava 7,1 (5,8), premog 9,1 (10,4), stroji in aparati 5,9 (11,1), elektrotehnični predmeti 7,2 (8,6), prevozna sredstva 13,4 (2,3).

V izvozu pa smo imeli tele glavne predmete (v milj. Din, v oklepajih podatki za oktober): pšenica 5,5 (2,5), koruza 35,9 (10,0), riž 9,0 (9,0), sveže sadje 36,4 (41,4), suhe slive 22,4 (26,7), tobak 15,0 (20,65), goveda 7,45 (6,6), prašiči 23,3 (28,1), drobnica 8,4 (7,2), perutnina 7,5 (7,9), sveže meso 24,5 (12,35), jagna 11,9 (12,7), drva 4,1 (3,2), stavbni les 38,7 (29,7), oglje 0,8 (0,9), cement 5,3 (13,0), svinec 1,4 (0,9), baker 28,0 (31,9), rude in zemlja 9,7 (7,6). Najznatnejši je torej dvig izvoza lesa, kar je v nemali zvezi z novo ureditvijo plačilnega prometa z Italijo.

Bilanca DHB

Državna hipotekarna banka objavlja svojo bilanco za 30. november t. l. Glavne postavke te bilance so (v milj. Din):

Aktivna: blagajna 13,8, žiro pri Narodni banki in Poštni hranilnici 39,7, hipotekarna posojila 217,4, komunalna posojila 587,1, posojila vodnim zadrugam 76,2, menična hipotekarna posojila 56,2, lombardna posojila 122,4, domače menice 130,0, nepremičnine 137,15, redni tek. rač. fin. min. 1,6, zadržano posojilo fin. min. 175,0, tek. rač. fin. min. za drž. posojilo 1929-1930 121,6, aktivni tekoči računi 90,1, efekti 106,4, efekti fondov 79,8, razna aktiva 251,4.

Pasiva: samostojni fond 136,0, fond in glavne javnih ustanov 119,7, vloge 708,95, fond 92,95, založnice in obveznice v obliki 837,5, srednjeročni predjudni inozemski bank 137,0, lombard pri Narodni banki 244,0, tek. rač. fin. min. 35,9, posebni tek. rač. fin. min. 31,3, tek. rač. fin. min. po drž. posojilu 1931-32, predjudni 1913-30, račun sekvestrirane imovine 26,2, Batignol 72,4, posebni depozit po pogodbi iz l. 1929-31, pasivni tekoči računi 276,5, razna pasiva 324,5.

V primeri z izkazom za 30. september, ki je bil zadnji objavljen, so padla hipotekarna posojila za 49,2 milj. Din, nasprotno pa so se povečala komunalna za 19,7 milj. Din, ostala pa za 2,7 milj. Din. Med pasivi so inozemska tuja sredstva banke ostala nespremenjena, zmanjšale pa se so predvsem hranilne vloge, in sicer za 21,2 milj. Din. Tudi fond in kapital-javnih ustanov so se znižali.

Jugoslovanska trgovina z Avstrijo. V mesecu novembru je znašal naš izvoz z Avstrijo 12,0 (lani 7,0) milj. šilingov, izvoz iz Avstrije v Jugoslavijo pa 5,7 (7,0) milj. šilingov. Skupno je v prvih 11 mesecih znašal naš uvoz v Avstrijo 94,6 (86,0) milj. šilingov, izvoz iz Avstrije v Jugoslavijo pa 51,9 (96,8) milj. šilingov. Zanimivo je, da je izmed naših držav uspelo edino Jugoslaviji povečati svoje prodaje v Avstriji, kar je v nemali meri pripisovati sedanjim ureditvi plačilnega prometa s to državo.

Nova davčna uprava. »Službene Novine« prinašajo odlok finančnega ministra, na podlagi katerega se bo oddvojil od davčne uprave v Smarju pri Jelšah okoliš okrajnega sodišča Kozje. Osnovna bo posebna davčna uprava s sedežem v Kozjem pod pogojem, da da občina Kozje za davčno upravo brezplačno na razpolago trajno pisarniške prostore, razsvetljavo in postrežbo.

Obrestna mera po novem zakonu o zaščiti kmeta je ostala neizpremenjena. Stari zakon namreč določa v členu 3, da mora kmetovalec plačati za terjatve, katere prisilno plačilo je odloženo po predpisih § 1 starega zakona, 6% obresti letno in sicer računski od dne tožbe, razen, če je bila z razsodbo, poravnano ali kakšnim drugim izvršnim razlogom določena nižja obrestna mera. To pomeni, da obstane obrestna mera naših zadrug neizpremenjena razen v slučajih, ki jih določa že omenjeni člen zakona.

Nova delniška družba. Odobreno je osnovanje družbe Jugholding d. d. v Belgradu z glavnico 0,5 milj. Din. V upravnem odboru se nahaja tudi Slovenec dr. Vekoslav Kisovec.

Skupno je v prvih 11 mesecih t. l. znašal naš uvoz 793.113 ton v skupni vrednosti 2596,9 milj. Din, dočim je lani v istem času znašal 1.047.127 ton za 4502,3 milj. Din. Zmanjšanje uvoza po količini znaša torej 24,3%, po vrednosti 42,4%.

Nasprotno je znašal naš izvoz v prvih 11 mesecih letos 2.144.048 ton za 2713,2 milj. Din, lani v istem času pa 3.068.757 ton za 4418,9 milj. Din. Tu znaša padec količine 30,5%, vrednosti pa 38,6%.

V novembru samem je bila naša zunanja trgovina aktivna za izredno znatno vsoto 127,8 milj. Din, aktivnost je, da navedemo primere, dosegla v oktobru znesek 76,4 milj. Din, lani v novembru pa 40,9 milj. Skupno je bila naša zunanja trgovina v prvih 11 mesecih t. l. aktivna za vsoto 116,24 milj. Din, lani v istem času pa je bila zabeležena pasivnost v znesku 83,4 milj. Din.

Razvoj naše zunanje trgovine nam kaže naslednja tabela (v milj. Din):

	Uvoz		Izvoz	
	1931	1932	1931	1932
januar	410,3	228,2	384,1	218,3
februar	388,3	229,4	338,1	203,7
marec	543,2	246,4	441,9	212,7
april	401,6	248,9	429,5	271,0
maj	393,5	234,6	376,9	219,8
junij	384,7	230,0	350,3	246,7
julij	388,1	190,1	351,3	172,2
avgust	388,8	233,4	384,7	216,5
september	442,3	298,7	430,6	272,8
oktober	393,0	243,7	387,3	320,1
november	308,5	231,8	349,4	350,5

Ustavev rečnega prometa. Prometno ministrstvo je odredilo, da delno ustavi rečni promet na progi Belgrad-Radujevac, popolnoma pa je ustavljen promet na progi Novi Sad-Vukovar ter Belgrad-Dubravica.

Tvornica kemičnih proizvodov v Kranju. Dne 16. januarja se bo vršil komisijski ogled v Kranju za novo kemično tvornico, katero namerava postaviti Berjak Franc.

Poravnalo postopanje je uvedeno o imovini Petra Hartmana, prot. trgovca s pivom, vinom in žganjem, agentura in komisijka trgovina ter trgovina z dišavami pod zaščito znamke »Ursus mlins« v Ljubljani, Celovška cesta 50, narok za sklepanje poravnave 4. febr., oglašiti se je do 28. januarja, nadalje je razglašeno poravnalo postopanje o imovini trgovca Draga Gorupa in dr. Kavek Marije, javnih družabnikov družbe Drago Gorup & Co., roka: 1. febr. in 25. jan. in končno o imovini Josipa Beliča, trgovca v Brestu pri Lgu, roka: 28. in 23. januarja.

Potrjene poravnave: Gradnik Fedor, mr. ph., lekarnar v Celju in soproga Gradnik Steljana za 50% v 16 mesečnih obrokih; Kosmač Svito, trgovec v Lučah ob Sav. za 50% v 3 mesečnih obrokih; Petrič Franc, Križevci pri Lutomeru, Anton Schuster v Ljubljani in Hedet Matej v Ljubljani. Podaljšanje kliringa s švico. Kakor poročajo iz Berna, je švicarsko-jugoslovanski kliring podaljšan do 10. marca 1933.

Mestna hranilnica v Osijeku bo izplačevala s 15. januarjem obresti za vloge na knjižice in tekoče račune do 250.000 Din v celoti za drugo polovico leta 1932, ostale obresti za svote nad 250.000 dinarjev pa samo polovico zneska za drugo polovico 1932.

Borzo

Dne 28. decembra.

V današnjem deviznem prometu so se uvrstili tečaji vseh deviz razen Curiha, Prage in Trsta, ki so ostali neizpremenjeni.

Na zagrebški borzi je notiral šiling 8,00 denar brez pondbe. Grški boni so notirali 35-35,50, zaključenih je bilo 25.000 drahov po 35,50.

Ljubljana. Amsterdam 2313,74-2325,10, Berlin 1269,86-1280,66, Bruselj 798,57-802,51, London 191,64-193,22, Curih 1108,35-1113,85, New York 5738,81-5767,07, Pariz 224,82-225,94, Praga 170,45 do 171,31, Trst 294,46-296,86.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.325 Din.

Curih. Pariz 20,2875, London 17,33, New York 519,62, Bruselj 71,95, Milan 26,61, Madrid 42,35, Amsterdam 208,85, Berlin 123,82, Stockholm 94,50, Oslo 89,40, Kopenhagen 89,90, Sofia 3,76, Praga 15,385, Varšava 58,20, Atene 2,85, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,065.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje čvrsta in so tečaji narasli nadalje. Tudi promet je bil znaten in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 1500 kom., 7% inv. pos. 50.000, 8% Bler 2000 dol. in 7% Bler 6000 dol. Med delničami je bilo

„Bogat trgovec sem, pa ne tat“

Ljubljana, 28. decembra.

»Tako daleč sem prišel, je te dni na policijski srednje star moški v hrvaščini pripovedoval policijskemu uradniku. »Bogat trgovec sem bil še pred kratkim, še sedaj imam nekaj promoenja, prijeli ste me pa radi tatvine. Pa nisem tat, gospod kriminalni nadzornik, samo iz stiske sem si hotel pomagati.«

Mož, ki je prišel tako žalostno izpoved na policijo, je bil prijel zaradi tatvine suknje. Je nekoliko zmuden, kar je pa posledica nekdanjega popivanja in zapravljanja.

Ljubljano sem si prišel samo nekoliko ogledati. Veste, potem sem hotel vetopiti v kak slovenski samostan, da bi se za svoje grehe spokoril. Pa ne vem, ali me bodo kje marali sprejeti, posebno sedaj, ko pride moja sramota na dan. Prišel sem tako v Ljubljano in se nastanil v enem najlepših hotelov. Imel sem svede še nekaj denarja s seboj. Pa me je nekaj zmotilo, da sem zašel v slabo družbo ter z njo prišel popivati. Pijan sem nokje obšel in ko sem se zbudil, ni bilo nikjer več mojega denarja. Okradli so me! Jaz pa brez sredstev. Iz dobrih časov sem poznal nekaj ljudi in okoli teh sem telkal, naj mi nekaj posodijo, da si bom pomagal iz zadrege ter se odpeljal domov na Hrvaško, kjer bi že dobil denar, saj imam vsaj še kredit. Vsa pa se mi je smejala in se izgovarjal na krizo. Tako sem taval po mestu, lačen in v skrbeh. Račun v hotelu je naraščal, jaz pa brez pare. Tako pritravam v mraku na ozek trg in zagledam trgovino, pred katero so visele suknje — pravite, da je bila Olupova trgovina? — In tedaj me je zmotilo. Pograbil sem eno izmed suknj in stekel z njo. Iz trgovine pa vršč in krič. Brž so me imeli in mi odvzeli suknjo, mene pa izročili stražniku. Nisem hotel krasti, res ne! Samo suknjo sem hotel kje zastaviti, za nekaj hrane, za prenočišče in za potne stroške domov. Potem bi poslal v Ljubljano denar, rešil suknjo in bi poslal po postrežniku trgovca. Še leno opravičil bi se mu zaradi suknje! Saj nisem tako reven, ne. Imam obvezno banko za 350.000 Din. Samo meseca maja bo rešena in tedaj bom zopet na konju. Kar prebrskate se, ali je res ali ne. Sedaj me pa izpustite! Saj nisem še nikoli kradel in tudi kaznovan še nisem bil!»

O nekaterih navedbah se je policija že prepričala, da so resnične. Mož je bil nekoč res bogat in ima res v neki hrvaški banki še znatno premoženje, tolikšno, kakor je navedel. Samo do denarja ne more, ker so pač razmere take. Mož, ki je tako po nesreči, po lastni krivdi in zaradi svojega razmazanega razuma padel do tatu, so poslali sodišču, naj on odloči, kaj bi z njim. V samostan seveda ne pojde, ker je po to ena njegovih »idej«, ki kažejo na njegovo sedanje umsko stanje.

zaključenih 30 kom. Priv. agrar. banke, 10 delnic Narodne banke in 20 delnic Trboveljske.

Ljubljana. 7% inv. pos. 44-48, 7% Bler. pos. 41 do 42, Ruše 125 den.

Zagreb. Denar: 7% inv. pos. 52-55 (52), agrarji 27,50-30, vojna škoda 246-247 (245, 246), 2. 236-238 (234, 238), 6% begl. obv. 35-37, 8% Bler. pos. 45,50-46 (45), 7% Bler. pos. 43-44 (41, 44), 7% pos. DHB 46-52. Delnice: Narodna banka 4300-4350 (4300), Priv. agr. banka 968 do 270 (268), Nar. šum. 15-27,50, Gultmann 70 bl., Šeherana Osek 180 bl., Šeherana Bečkerek 700 d., Impke 50 den., Isle 30-50, Trboveljska 170-180, Dubrovačka 226 bl., Split cement 150 den.

Belgrad. Narodna banka 4350-4400 (4350), Priv. agr. banka 268-270 (265, 266), 7% inv. pos. 51-51 (52, 51), agrarji 28-29, vojna škoda 247-248 (248, 246), 2. 235-236 (235), 6% begl. obv. 35,50 do 36 (36, 35,50), 8% Bler. pos. 47 bl (47), 7% Bler. pos. 43-43,50 (43, 42,50), 7% pos. DHB 47-48 (47).

Dunaj. Don. sav. jadr. 61,65, Aussiger Chemische 125, Mundus 57, Alpina 12,15, Trboveljska 23, Leykam 1, Rima Murany 23,25.

Žitni trg

Položaj je na žitnem trgu za pšenico še nadalje čvrst vendar so cene v Vojvodini ostane neizpremenjene. Na ljubljanski borzi so se zvišale notacije za pšenico za 5 par pri kilogramu.

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Novi Sad, okol. Sombor in sbč. 164-166, gbč. 165-167, bč. potiska 167-169, bč. ladja Tisa 168-170, gban. 161-163, sremaka 164-166, sbč. 78 kg 168-170. Ostalo neizpremenjeno. Promet: 41 vagonov.

Budimpešta. Tendence: tiha. Promet: slab. - Pšenica: marec 12,52-12,57, zaklj. 12,54-12,55; maj 12,89-12,94, zaklj. 12,90-12,91. - Riž: marec 6,70 do 6,80, zaklj. 6,70-6,71. - Koruza: maj 6,35-6,40, zaklj. 6,39-6,40; julij 7,77.

Kat. prosveta v Grosuplju

Po zadnjem občnem zboru smo zopet začeli pridno delati. Čast našim fantom, ki tako vztrajno sodelujejo pri fantovskih večerih in redno prihajajo tudi k pevskim vajam. Na občnem zboru smo namreč ustanovili pevski odsek in pa dekliški krožek. Dekleta, po Novem letu bo začel tudi vaš krožek delovati. Vestno se udeležujte sestankov! Skušajte same v svojih krajih pridobiti čim več novih članic. Tudi vi, fantje, pripeljte novih tovarišev, da bo naša armada čim močnejša, kajti le tedaj bomo mogli uspešno kljubovati nam sovražnim napadom. Imamo še dramski odsek, ki tudi ne počiva. Sedaj se pripravljamo s Finžarjem »Divjim lovem« in upam, da ga bomo enkrat v praznikih postavili na oder. Le to je škoda, da nimamo svojega odra in doma. Upajmo pa, da bomo tudi mi enkrat takorekoč doma, da nam ne bo treba iskati prostorov drugod. Prijatelje dobrih, poučnih, koristnih in zabavnih knjig vabim, naj se v velikem številu poslužujejo naše knjižnice, zlasti sedaj v zimskem času, ko nimajo ob dolgih večerih kaj početi. — V nedeljo pa smo imeli s skioptičnimi slikami proslavo stletnice smrti dr. Antona Martina Slomška. G. predavatelj, dr. Miha Krek iz Ljubljane, je točno označil Slomškovo življenje in delovanje, kako velikega pomena je Slomšek za Slovence v kulturnem oziru in sploh za slovensko literaturo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 29. decembra: 12.15 Radio kvartet 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, Radio kvartet, borza 17.30 30 minut pred urami z godbo, izjava Salonski kvintet 18.00 30 minut koračnic, izjava Salonski kvintet — 18.30 Karitativne organizacije drugod (predava gospod E. Boje). — 19.00 Važnost transplantacije za zdravstvo (prof. Pengov) 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. N. Kuret) 20.00 Koncert »Ljubljanskega šramel kvarteta« (gg. dr. Ivan Karlin: 1. gosli, Milan Grošičar: 2. gosli, Viktor Dežela: klavir, Vladimir Prinčič: harmonika, Pesmi poje Mirko Premelj 21.00 Kvartet pihal vojaške godbe 21.45 Prenos iz kavarne »Zvezda« 22.30 Čas, poročila, plošče.

Petek, 30. decembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet: Slovenska glasba — 18.30 Benežani (dr. K. Capuder) — 19.00 Mreža karitativnogospod Eddin Boje) — 18.30 Zdravstveno vprašanje za družino in dom (gos. dr. M. Šimec) — 20.00 Prenos iz Beograda — 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Cetrtek, 29. decembra:

Zagreb: 20.00 Koncert. Milano: 20.30 Prenos oper. — Stuttgart: 20.00 Pester večer. — Toulouse: 20.45 Prenos koncerta. — Berlin: 19.35 Koncert — 20.30 Igra. — Belgrad: 20.00 Prenos iz Ljubljane — 22.00 Ciganska glasba. — Rim: 20.45 Koncert — 21.15 Rojstvo Oloženikovo, oratorij. — Bero: 21.30 Radio orkester — 21.50 Božična legenda. — Langenberg: 20.00 Čajkowsky: Cerevički, fantastična opera. — Praga: 20.00 Prenos koncerta. — Dunaj: 20.35 Koncert. — München: 20.30 Koncert. — Budapest: 19.30 Prenos opere, nato plesna glasba. — Varšava: 20.00 Koncert lahke glasbe — 23.00 Plesna glasba.

Petek, 30. dec. Zagreb: 20.00 Koncert. — Milano: 19.00 Koncert — 20.40 Simfonični koncert. — Stuttgart: 20.00 Koncert. — Toulouse: 19.30 Dunajski orkester — 20.00 Arie iz oper — 21.00 Veliki koncert Gounodovih del — 21.45 Harmonika. — Belgrad: 20.30 Božične melodije — 21.30 Pastirska igra. — Rim: 20.45 Simfonični koncert. — Bero: 20.35 Radio orkester — 20.55 Veseloligra — 21.40 Koncert. — Langenberg: 20.00 Mojstri svojega poklica — 21.00 Sanje novoletne noči. — Praga: Božične pesmi — 22.15 Rmo. — Dunaj: 19.40 Bajadera, opera. — München: 20.50 Radio orkester. — Budimpešta: 20.00 Prenos iz gledališča, nato ciganska glasba. — Varšava: 20.15 Simfonični koncert.

Poizvedovanje

Oseba, ki je na svetl dan v frančiškanski cerkvi na ženski strani v klopi blizu glavnih vrat po prvi 11. maši zvela rjavo taško, je znana in se pozivlja, da taško z vsa vsebino izroči v frančiškanski zakristiji.

Srebrna zapetnica je bila najdena. Kje je je dobili, pove upravnštvo »Slovenec«.

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani

Zahtevajte ceniki

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

Veselo našega zmagovalca so nam pa že drugo jutro kalile številne srbci. Kaj naj počnemo a preživljamo ženskami in otroki? Kaj storiti z bogatim plenom, ki so ga izročili meni, da bi ga razdelil po svoji vesti? In na vse zadnje — kaj, če nas bo lord nadsodnik Jeffreys prijel zaradi krčenja pustave, ker smo na lastno pest obrabljali z looni?

Od vseh strani so se začeli oglašati upniki za priporjeni plen. Gospoda naše grofije bi ga bila rada zapolnila, prav tako tudi davkarija v Porlocku; grofijine in župnije so zahtevale desetino. Vsi, ki so se udeležili bojnega pohoda, so zahtevali svoj delež; kdorkoli je bil kedaj od Doonov napaden ali izropan, je iskal odškodnino z obrestmi vred. Ko smo razrušili razbojniško gnezdo, so začeli nas smatrati za razbojnike in tatove. Kot varuh plena sem odločil kratko malo takole: siromakejšim rodbinam, ki so jih bili Dooni šele pred kratkim oplenili, sem izplačal odškodnino, preostali del plena, ki je bil najmanj petdeset tisoč funtov vredov, sem pa nakazal kraljevskemu državnemu sodišču v Westminsteru. Na ta način sem se znebil nadležnih upnikov ter jih odpravil na sodišče.

Kralj je zdaj imenoval za državnega nadsodnika velikega Jeffreysa, ki je s svojo odločnostjo in strogostjo tako kmalu upostavljen bog v državi. On si je poslej prisvojil zaplenjeno razbojništvo in mi je bil zaradi mojega previdnega ravnanja vedno naklonjen.

Poskrbeti smo morali še za Doonske vdove in nepreskrbljene otroke. Nekaj se jih je vrnilo k

svojim sorodnikom v drugih krajih, večino smo jih pa odpravili v Novi svet iskat sreče. Karverjevega sivečka, ki mu je bila mati umrla, sem pa jaz vzela sebi. Ime mu je bilo Ensie, po njegovem dedu siru Ensoru Doonu. Bil je lep, pogumen deček, odkritega poštenega srca in me je imel rad kakor svojega očeta.

Mnogo skrbi mi je povzročal bč Karverja Doona. Koliko zlega bi bil možgalen, če bi bil človek, ki bi napravil na svetu! Ostal je živ po zaslugi rudarjev, jaz sem pa imel na vesti preživljenje svetnika Doona.

Ono noč, ko smo potolkli Doone, sem opazil na travniku nekaj belega. Bil je svetnik, ki se je previdno pomikal proti »Gwennyjskim vratom«. Pohitel sem za njim. Ko me je zagledal, se je ustavil.

»John,« me je prosil, »dragi gospod John, menda me ne boste iztali sovražnikom? Prosim vas, šuvajte me pred temi morilec«.

Objubil sem mu priznanje, ako mi izpolni dva pogoja: prvič, če mi pove, kdo je umoril mojega očeta, in drugič, če mi da nazaj ukradeni Lornino ogrlico.

Kolikokrat sem že hotel to storiti,« je odvrnil starec, »da bi si olajšal vest, toda ogrlice vam ne morem vrniti, ker jo ima moj sin Karver, morilec tvojega očeta. Kdor je tako blizu večnosti kakor jaz, mu ni do nemurnosti tega sveta. Spravil sem se z Bogom, da, da svobodno odidem, John«.

Bil je videti tako častljiv, da sem mu malone verjel. Toda opazil sem, kako je plaho potegnil sapo vase in si del roko na srce, kakor da bi hotel nekaj prikriti in ne bi imel čiste vesti.

»Golovo mi boste hvaležni, stari gospod,« sem ga zavrnil, »ako vam za podkrepitve vaše sprave z Bogom odzvamem zaobljubo, ki jo imate na srcu.

Ne zamerite mi tega.«

S temi besedami sem naglo segel v žep njegovega telovnika in potegnil iz njega Lornino ogrlico, iskreno se od draguljev. Starec je zahrbtno sunil z nožem proti meni, toda sunek me ni zadel. Tedaj je padel na kolena in me z dvignjenimi rokami prosil:

»John, sinko moj, bodi usmiljen do mene, ne jemlji mi, kar je moje in mi je skoraj dražje od življenja. V ogrlici je neki dragulj, ki sem ga gledal ure in ure — vse neboško veličastvo, ki ga grešnik nikoli ne bo gledal, mi je sijalo iz njega. Vrne mi nakit, John, ali me pa na mestu ubij, kajti brez teh draguljev ne maram več živeti.«

Silna notranja bolečina, ki se je pri teh besedah zarisala starcu v obraz, me je tako genila in pretresla, da sem mu malone vrnil bogati nakit. Vendarle sem se še pravčasno spomnil na odvrnil: »Ogrlica ni moja, gospod svetnik, in vam je ne morem vrniti. Ako mi pa pokažete oni dragulj, ki vam je tako pri srcu, ga vam bom na svojo odgovornost vrnil. S tem ste lahko zadovoljni.«

Urednik: Frane Kremžar.